

Besluit CHI

Partiële Herziening Waal en Burg van het peilbesluit Texel

Registratienummer

15.10937

Onderwerp

Partiële Herziening Waal en Burg van het peilbesluit Texel

Het college van hoofdingelanden van Hoogheemraadschap Hollands Noorderkwartier;

gelezen het voorstel van dijkgraaf en hoogheemraden van 11 juli 2017, nr. 17.74139;

gelet op de Waterwet en de Waterverordening Hoogheemraadschap Hollands Noorderkwartier en de bij dit besluit behorende Toelichting natuurontwikkeling Waalenburg, nummer 16.108610;

gehoord de commissie Water & Wegen;

b e s l u i t :

1. de reactie op de ten aanzien van het ontwerpbesluit ingebrachte zienswijzen vast te stellen overeenkomstig de bijgevoegde nota beantwoording zienswijzen;
2. de waterpeilen in Waal en Burg vast te stellen voor de aangegeven peilgebieden in de peilentabel en op de kaart d.d. 15 februari 2015, GB15-012 behorende bij dit besluit;
3. met ingang van de inwerkingtreding van dit besluit het peilbesluit Texel, vastgesteld 16 december 2009, nummer 09.29720, gedeeltelijk in te trekken voor de onder 2 bedoelde gebieden en voor het overige het peilbesluit Texel in stand te laten;
4. te bepalen dat dit besluit in werking treedt met ingang van de dag na bekendmaking;
5. gewijzigde peilen in te stellen na het gereedkomen van de daarvoor benodigde werken en tot dat moment de peilen te handhaven overeenkomstig het onder 3 vermelde peilbesluit;
6. de instelling van de peilen overeenkomstig dit peilbesluit vindt plaats na aankondiging van de datum waarop dit geschiedt, door plaatsing van een bekendmaking hieromtrent vanwege het college van dijkgraaf en hoogheemraden in het waterschapsblad.

Aldus besloten in de openbare vergadering van 20 september 2017
van het college van hoofdingelanden,

de secretaris,

M.J. Kuipers

Hoogheemraadschap
Hollands Noorderkwartier
Postbus 250, 1700 AG Heerhugowaard

de voorzitter,

drs. L.H.M. Köhsiek

T 072-582 8282
F 072-582 7010
post@hhnk.nl
www.hhnk.nl

Datum
6 december 2016

Peilentabel Waal en Burg

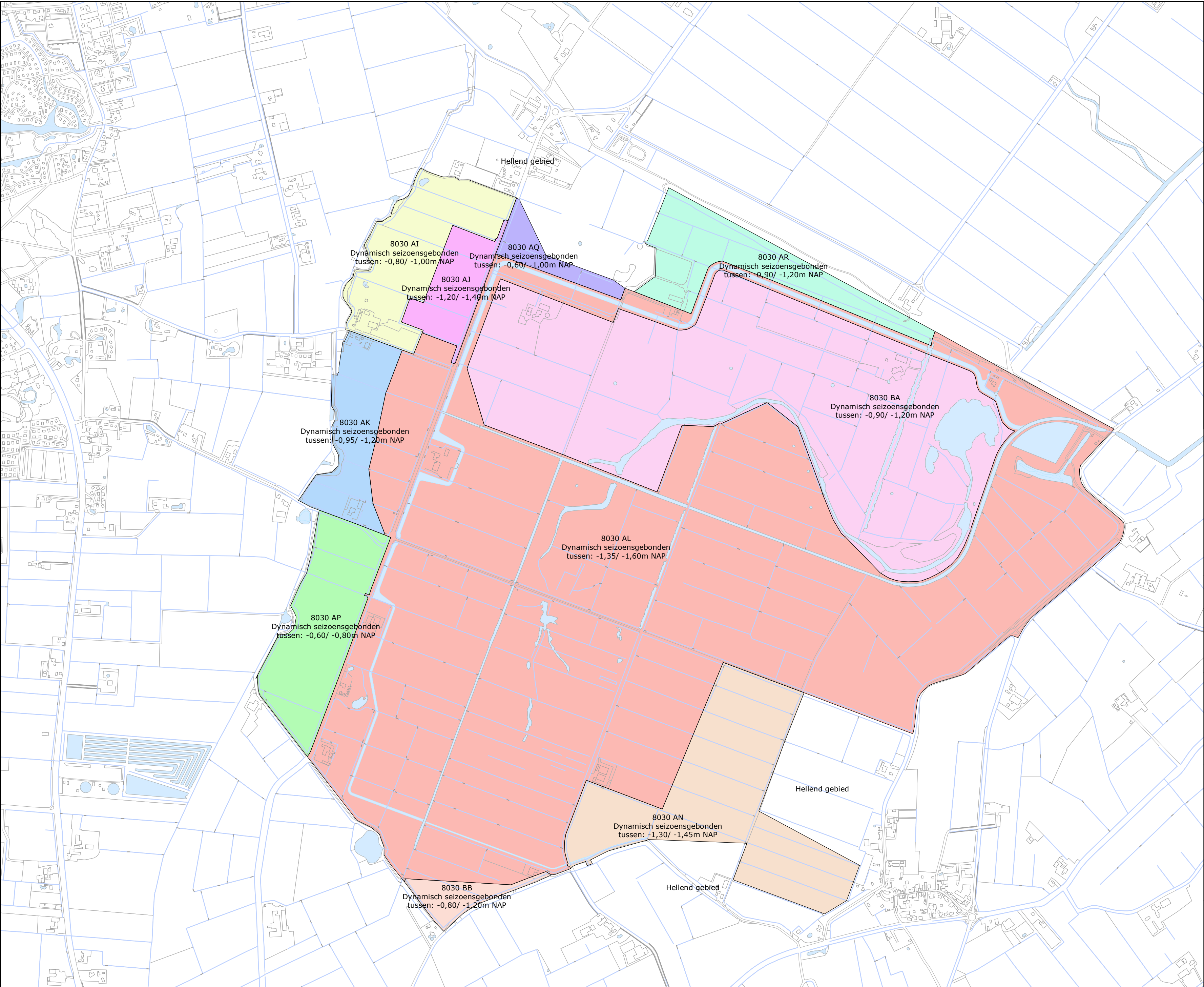
Het waterpeil in de gebieden die zijn aangegeven in onderstaande peilentabel en op kaart GB15-012, d.d. 6 december 2016 wordt gehandhaafd onder de volgende voorwaarden:

Het peilbeheer op Texel is afhankelijk van regenwater; hierdoor ontstaat mogelijk een watertekort. De aanwezigheid van voldoende water is een voorwaarde om de vastgestelde peilen te handhaven. Het peilbeheer in landbouwgebied is erop gericht om het aanwezige zoete water zo goed mogelijk vast te houden en te reguleren. Dat betekent onder andere dat de inzet van winter- naar zomer-peilen is losgelaten en er dynamisch peilbeheer plaatsvindt. Het dynamisch peilbeheer vindt plaats tussen een ondergrens- en bovengrenspeil, waarbij wordt geanticipeerd op de grondwaterstanden, historische en actuele weersomstandigheden en de weersverwachting, met als doel zo veel mogelijk zoet water vast te houden en wateroverlast te voorkomen.

Code	Opp. [ha]	Soort peilbeheer	Bovengrenspeil [NAP +m]	Ondergrenspeil [NAP +m]
8030 AI	21	Dynamisch seizoensgebonden	-0,80	-1,00
8030 AJ	9	Dynamisch seizoensgebonden	-1,20	-1,40
8030 AK	14	Dynamisch seizoensgebonden	-0,95	-1,20
8030 AL	402	Dynamisch seizoensgebonden	-1,35	-1,60
8030 AN	72	Dynamisch seizoensgebonden	-1,30	-1,45
8030 AP	23	Dynamisch seizoensgebonden	-0,60	-0,80
8030 AQ	5	Dynamisch seizoensgebonden	-0,60	-1,00
8030 AR	19	Dynamisch seizoensgebonden	-0,90	-1,20
8030 BA	88	Dynamisch seizoensgebonden	-0,90	-1,20
8030 BB	5	Dynamisch seizoensgebonden	-0,80	-1,00

De code van het peilgebied wordt pas definitief bij invoer in het beheersysteem van het hoogheemraadschap.

Partiële herziening peilbesluit Texel Waal en Burg

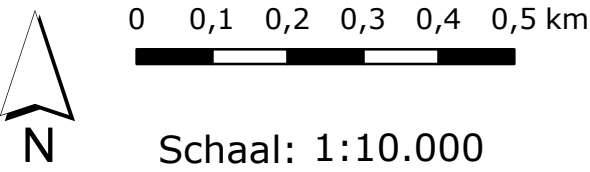
- Legenda**
- Plangrens natuurontwikkeling
 - partiële herziening Waal en Burg
 - watersysteem Waal en Burg en 't Noorden

Peilbesluitkaart Waal en Burg

Tekeningnr: GB15-012
Datum: 24-03-2017
Formaat: A2
Getek.: IBK

Hoogheemraadschap Hollands Noorderkwartier
Postbus 250, 1700 AG Heerhugowaard
T: 072-5828282, E: info@hnhk.nl

Besluit CHI

Registratienummer

17.36220

Onderwerp

Wijziging Legger Wateren Waal en Burg

Het college van hoofdingelanden van Hoogheemraadschap Hollands Noorderkwartier;

gelezen het voorstel van dijkgraaf en hoogheemraden van 11 juli 2017, nr. 17.74139;

gelet op artikel 78, lid 2 van de Waterschapswet, de Waterwet en de Waterverordening Hoogheemraadschap Hollands Noorderkwartier, artikel 3.2, lid 5 van de Keur Hoogheemraadschap Hollands Noorderkwartier en de bij dit besluit behorende Toelichting bij de besluiten over natuurontwikkeling Waalenburg, 16.108610;

gehoord de commissie Water & Wegen;

b e s l u i t :

1. de reactie op de ten aanzien van het ontwerp leggerwijziging ingebrachte zienswijzen vast te stellen overeenkomstig de bijgevoegde nota beantwoording zienswijzen;
2. voor de oppervlaktewaterlichamen in Waal en Burg de categorie en onderhoudsplicht vast te stellen zoals aangegeven op de bij dit besluit behorende kaart, d.d. 24-03-2017, nummer GB15-011;
3. met ingang van de inwerkingtreding van dit besluit de vigerende Legger Wateren gedeeltelijk in te trekken voor de onder 2 bedoelde oppervlaktewaterlichamen en voor het overige de Legger Wateren in stand te laten;
4. dit besluit in werking te laten treden na het gereedkomen van de werken zoals opgenomen in de watervergunning natuurontwikkeling Waalenburg, nummer 16.711574.

Aldus besloten in de openbare vergadering van 20 september 2017
van het college van hoofdingelanden,

de secretaris,

M.J. Kuipers

de voorzitter,

drs. L.H.M. Kohsiek

Legenda

classificatie - ONDERHOUD - (categorie)

- hoofdwaterloop - HHNK - (primair)
- hoofdafvoer natuur - NM - (secundair)
- afvoer natuur - NM - (secundair)
- dijksloot - HHNK - (secundair)
- wegsloot - GEMEENTE - (secundair)
- schouwsloot - EIGENAAR - (sec)
- waterberging - HHNK - (tertiar)
- natuurwater - NM - (tertiar)
- overig - EIGENAAR - (tertiar)

Hellend gebied

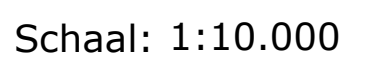

- Plangrens natuurontwikkeling
- partiële herziening Waal en Burg
- watersysteem Waal en Burg en 't Noorden

Tekeningnr: GB15-011
Datum: 24-03-2017
Formaat: A2
Getek.: IBK

Hoogheemraadschap Hollands Noorderkwartier
Postbus 250, 1700 AG Heerhugowaard
T: 072-5828282, E: info@hhnk.nl

hoogheemraadschap
Hollands
Noorderkwartier

Toelichting bij de besluiten over natuurontwikkeling Waalenburg

Toelichting bij partiële herziening peilbesluit
Texel gebied 'Waal en Burg' en toelichting bij
de watervergunningen

Auteur

Hoogheemraadschap Hollands Noorderkwartier

Registratienummer

16.108610

Datum

4 juli 2017

Samenvatting

De provincie Noord-Holland heeft Hoogheemraadschap Hollands Noorderkwartier verzocht om een peilverhoging toe te staan, om de voor de natuurontwikkeling Waalenburg gewenste natuurdoelen te kunnen behalen. Het hoogheemraadschap faciliteert de provincie bij deze ontwikkeling, omdat de provincie de voorziene effecten zeer gering inschat en verwacht dat dit niet tot opbrengstderving in de landbouwpercelen leidt, het 'hand-aan-de-kraan-principe' wordt toegepast en de provincie garant staat voor bewezen schade. De herinrichting van de polder Waal en Burg vormt de aanleiding voor de wijziging van het peilbesluit Texel uit 2009. Voor het uitvoeren van de werkzaamheden is een watervergunning nodig. In deze toelichting bij de besluiten van het hoogheemraadschap wordt het watergebiedsplan Waalenburg van de provincie beschouwd.

De polder Waal en Burg (703 ha) is gelegen in de gemeente Texel ten noorden van de plaats Den Burg en wordt begrensd door de Waal en Burgerdijk in het zuiden en westen, de Ruigendijk in het noorden, de Zaandammerdijk en de Polderweg in het oosten. Het natuurgebied Waalenburg betreft een groot deel (490ha) van de polder. De polder met hoofdzakelijk landbouw wordt omgevormd tot een circa 450ha groot aaneengesloten natuurgebied. De gewenste doelsoorten worden hoofdzakelijk gekenmerkt als 'natte natuur'. Het voorstel is om het waterpeil in het natuurgebied Waalenburg geleidelijk in meerdere fases van 20 à 30 cm op te zetten tot maximaal NAP -0,50 meter. In een klein deel van het gebied wordt het Natuurdoel 'vochtig weidevogelgrasland' bewust niet gehaald in verband met het tegemoetkomen aan de belangen van de omgeving.

Aan het project natuurontwikkeling Waalenburg is meer dan een decennium voorbereiding vooraf gegaan. Al vanaf 1999 werken de diverse beheerders van de openbare ruimte toe naar het definitieve inrichtingsplan voor natuurgebied Waalenburg. In 2007 is een visie voor de polder Waal en Burg opgesteld, waarin is voorgesteld één groot aaneengesloten natuurgebied aan te leggen gescheiden van de overige functies. De gebiedscommissie Texel (ILG) had de verantwoordelijkheid voor de verdere uitvoering. Eerst is de begrenzing van het natuurgebied herzien; werden de benodigde gronden aangekocht en vijf bedrijven uitgeplaatst. En in 2015 werd het natuurplan uitgewerkt in het watergebiedsplan Waalenburg.

Om duidelijkheid en zekerheid te geven naar de belanghebbenden en de omgeving wordt voor de ontwikkeling van de peilopzet in het natuurgebied het zogenaamde 'hand aan de kraan'-principe gehanteerd. Hierdoor kan de natuur zich geleidelijk ontwikkelen en kunnen de effecten van de peilopzet in en om het natuurgebied goed worden gevolgd. Voor het toepassen van het 'hand aan de kraan'-principe is een monitoringsplan van essentieel belang. Om de effecten te duiden en eventuele verzoeken tot nadeelcompensatie te kunnen beoordelen is een goed inzicht in de huidige situatie (nulmeting) noodzakelijk. Alvorens te starten met de werkzaamheden dient het hoogheemraadschap akkoord te zijn met deze nulmeting. De provincie heeft een monitoringsplan opgesteld, waarin staat aangegeven hoe de monitoring plaatsvindt. In aanvulling daarop is afgesproken wanneer de effecten nader onderzocht moeten worden en eventueel bijsturing dient plaats te vinden. Per peilstap wordt er een watervergunning afgegeven om af te mogen wijken van het waterpeil dat is vastgelegd in het peilbesluit.

De peilverhoging belemmert de bestaande hoofdafvoeren, wat het noodzakelijk maakt de huidige afvoer van de bovenstrooms gelegen gebieden om te leggen. In het plan wordt aan de rand van het natuurgebied een nieuwe hoofdafvoer (randsloot) aangelegd. De randsloot voldoet aan de richtlijnen van het hoogheemraadschap indien deze in de winter zeer schoon wordt gehouden. De bestaande

hoofdwaterlopen in eigendom van het hoogheemraadschap worden geruild tegen de grond voor de nieuwe hoofdwaterlopen. Voor de wijzigingen in de onderhoudsplicht van het water is een wijziging van de Legger Wateren nodig. In het noorden moet het waterpeil ter plaatsen van de randsloot worden verlaagd om de afvoer door te kunnen laten gaan. Voor deze peilverlaging is een herziening van het peilbesluit Texel van 16 december 2009 noodzakelijk. Verder wordt het waterpeil langs de Burgerdijk verlaagd om het water van de Mosselsloot af te kunnen voeren. Voor de Mosselsloot wordt de huidige situatie vastgesteld, wat wel een wijziging is ten opzichte van het peilbesluit. Bij deze partiële herziening beperkt HHNK zich tot de toetsende rol.

Voor verschillende milieu- en omgevingsaspecten zijn onderzoeken gedaan naar mogelijke effecten van het natuurontwikkelingsplan Waalenburg.

- Uit het waterhuishoudkundig onderzoek blijkt dat de faalkans van de polder gelijk blijft, indien de afvoer van de polder prioriteit krijgt op de afvoer van het natuurgebied en het natuurgebied geïsoleerd wordt van de polder door het door de vergunninghouder in standhouden van een waterscheiding op NAP -0,00 meter.
- Uit het geohydrologisch onderzoek blijkt dat na uitvoering van compenserende maatregelen in de eindfase een risico op grondwateroverlast aanwezig blijft op twee locaties; 2,3 ha ten oosten van de Mosselsloot tegen De Staart en 0,3 ha ten zuiden van de Burgerdijk rond de weg naar Ongereren. De provincie heeft deze afweging gemaakt tussen het doel van de natuurontwikkeling en overlast aan derden, de provincie staat garant voor eventuele schade.
- In samenhang met het Geohydrologisch onderzoek is naar de waterkering gekeken. Voor de waterkering is geen risico op het optreden van faalmechanismen. Door uitvoering van de natuurontwikkeling belemmert een eventuele toekomstige versterking van de Ruigendijk waarschijnlijk niet.
- Uit landbouwkundig onderzoek blijkt dat als de bestaande zoetwaterlenzen in stand blijven, buiten het natuurgebied geen risico op zoutschade wordt verwacht. Het zoete water vanaf Ongereren wordt gebruikt om de perceelsloten van de bollenteler en de Mosselsloot door te spoelen.
- Er is geen onderzoek gedaan naar de opbouw van de Nieuwlanderweg, waardoor het belang van de weg mogelijk onvoldoende heeft meegewogen in de afweging van het toekomstig te voeren waterpeil. De peilverhoging langs de Nieuwlanderweg wordt daarom in de eerste fase in de winter beperkt tot een drooglegging van 1,20 m.
- Het effect van de verbreding van de wegsloten is niet beschreven in het watergebiedsplan en/of in een van de bijlagen van het watergebiedsplan. Door het hoogheemraadschap wordt dit als een risico ingeschat. Met name de Burgerdijk wordt mogelijk instabiel en/of schuift af. Tussen de provincie en gemeente is afgesproken dat in de bestekfase aangetoond wordt hoe de wegen stabiel blijven. In de vergunningvoorschriften is opgenomen dat de vergunninghouder niet eerder mag uitvoeren dan dat is aangetoond dat er geen schade optreedt.

Binnen het natuurgebied zijn nog enkele percelen in eigendom van het hoogheemraadschap, waarmee derhalve nog een privaatrechtelijke overeenkomst moet worden gesloten. Tijdens de uitvoering van de werkzaamheden moet het watersysteem blijven functioneren. Dit betekent dat bestaande afvoerende wateren niet gedempt, versmald of afgesloten mogen worden voordat nieuwe waterlopen gerealiseerd zijn. En dat peilregulerende kunstwerken niet worden verwijderd voordat nieuwe peilregulerende kunstwerken zijn geplaatst. Tijdens de uitvoering van de werkzaamheden blijven de huidige waterpeilen, inclusief de particuliere peilafwijkingen, te allen tijde gehandhaafd. Tenzij de nieuwe situatie moet aansluiten op het bestaande watersysteem, dan gebeurt dit na goedkeuring van het hoogheemraadschap.

Inhoudsopgave

1	Inleiding	5
2	Van polder naar natuurgebied	6
2.1	Aanloop naar het definitieve natuurontwikkelingsplan	6
2.2	Definitief natuurontwikkelingsplan Waalenburg	6
2.3	Benodigde watervergunningen en herziening peilbesluit	7
3	Watersysteembeschrijving	8
3.1	Vastgestelde situatie	8
3.2	Praktijksituatie	9
4	Uitgangspunten en belangen	10
4.1	Uitgangspunten voor het natuurontwikkelingsplan	10
4.2	Eigendomssituatie	11
4.3	Belangen (knelpunten en wensen)	11
5	Aanpassen watersysteem Waal en Burg	13
5.1	Toekomstige waterhuishoudkundige inrichting	14
5.2	Toekomstige waterpeilen	16
6	Onderzoeken naar effecten	22
6.1	Grondwaterstand	22
6.2	Waterveiligheid en infrastructuur	25
6.3	Grond- en oppervlaktewaterkwaliteit	27
6.4	Overige milieuaspecten	27
7	Compenserende maatregelen en monitoring	28
7.1	Intensiveren drainage en/of ophogen maaiveld	28
7.2	Doorspoelmogelijkheden met zoetwater vanaf Ongereren realiseren	29
7.3	Monitoringsplan	30
7.4	Samenwerkingsovereenkomst	31
8	Afwegingsproces	31
8.1	Afweging	31
8.2	Hoofdzaken	32
8.3	Overig	33
9	Besluitvorming	35
9.1	Omgevingsvergunning reeds verleend	35
9.2	Ontheffing Wet Natuurbescherming reeds verleend	35
9.3	Géén m.e.r.-beoordelingsplicht	35
9.4	Beschikkingen watervergunning	36
9.5	Wijziging peilbesluit en legger wateren	36
9.6	Procedure	37
	Literatuur en bijlagen	38

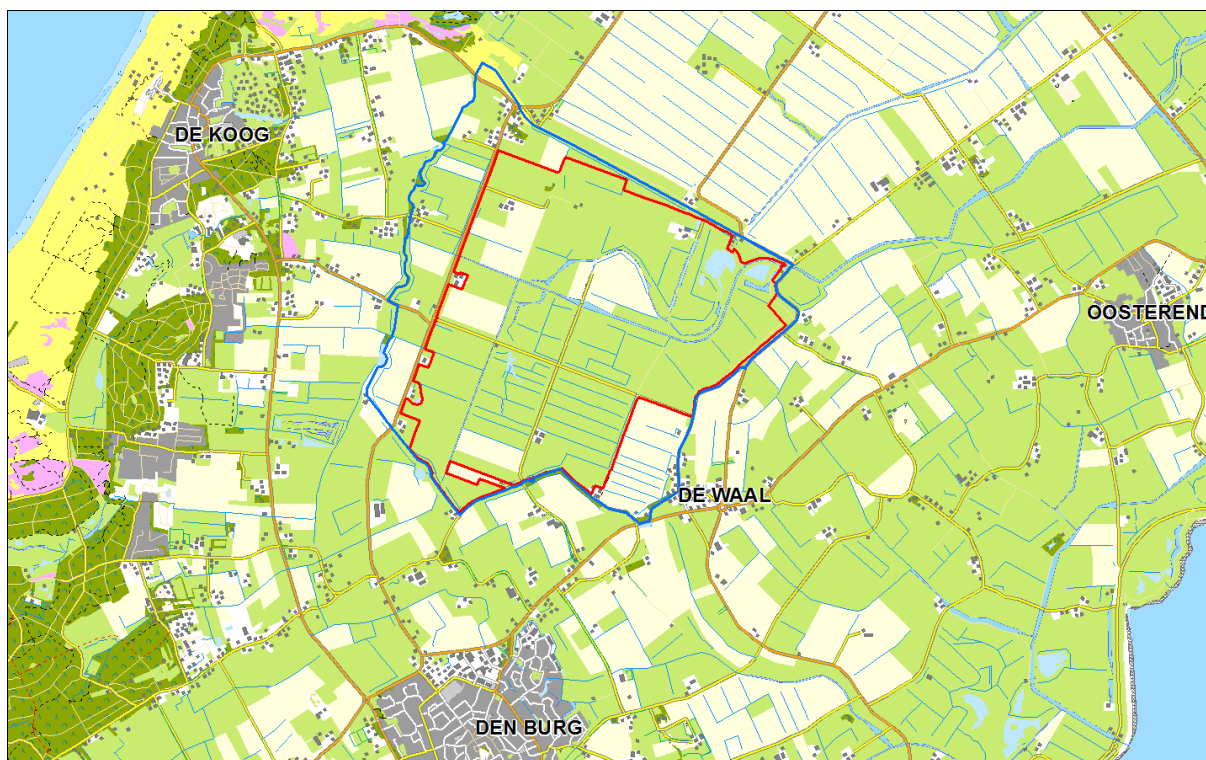
1 Inleiding

In de polder Waal en Burg werden de verschillende functies niet optimaal gefaciliteerd. In het Masterplan Water voor Texel (2003) is dan ook voorgesteld een visie voor deze polder op te stellen. In het rapport Waterhuishoudkundige herinrichting Waal en Burg (2007) zijn maatregelen voorgesteld om te voldoen aan de wateropgave en is de visie, zoals in het Masterplan genoemd, opgenomen. Voorgesteld is de aanleg van één groot aaneengesloten natuurgebied gescheiden van de overige functies. De herbegrenzing van het natuurgebied moest toen nog worden onderzocht; de benodigde gronden zijn inmiddels aangekocht en vijf bedrijven zijn uitgeplaatst. De gronden zijn overgegaan naar Natuurmonumenten en voor het natuurgebied is een natuurontwikkelingsplan uitgewerkt in 2015.

De herinrichting van de polder Waal en Burg ten behoeve van natuurgebied Waalenburg vormt de aanleiding voor de wijziging van het peilbesluit Texel uit 2009. In dit document wordt het plan van de provincie tot uitvoeren van het natuurontwikkeling beschouwd en wordt specifiek een toelichting gegeven op de wijziging van het peilbesluit.

De polder Waal en Burg (703 ha) is gelegen in de gemeente Texel ten noorden van de plaats Den Burg en wordt begrensd door de Waal en Burgerdijk in het zuiden en westen, de Ruigendijk in het noorden, de Zaandammerdijk en de Polderweg in het oosten. Het natuurgebied Waalenburg betreft een groot deel (490 ha) van de polder.

Waal en Burg is momenteel grotendeels in gebruik als grasland en bouwland. Op enkele percelen in het centrum van de polder (het Blok) en rond de kreek is natuur aanwezig.

figuur 1: Begrenzing partiële herziening Waal en Burg (blauw) en natuurgebied Waalenburg (rood)

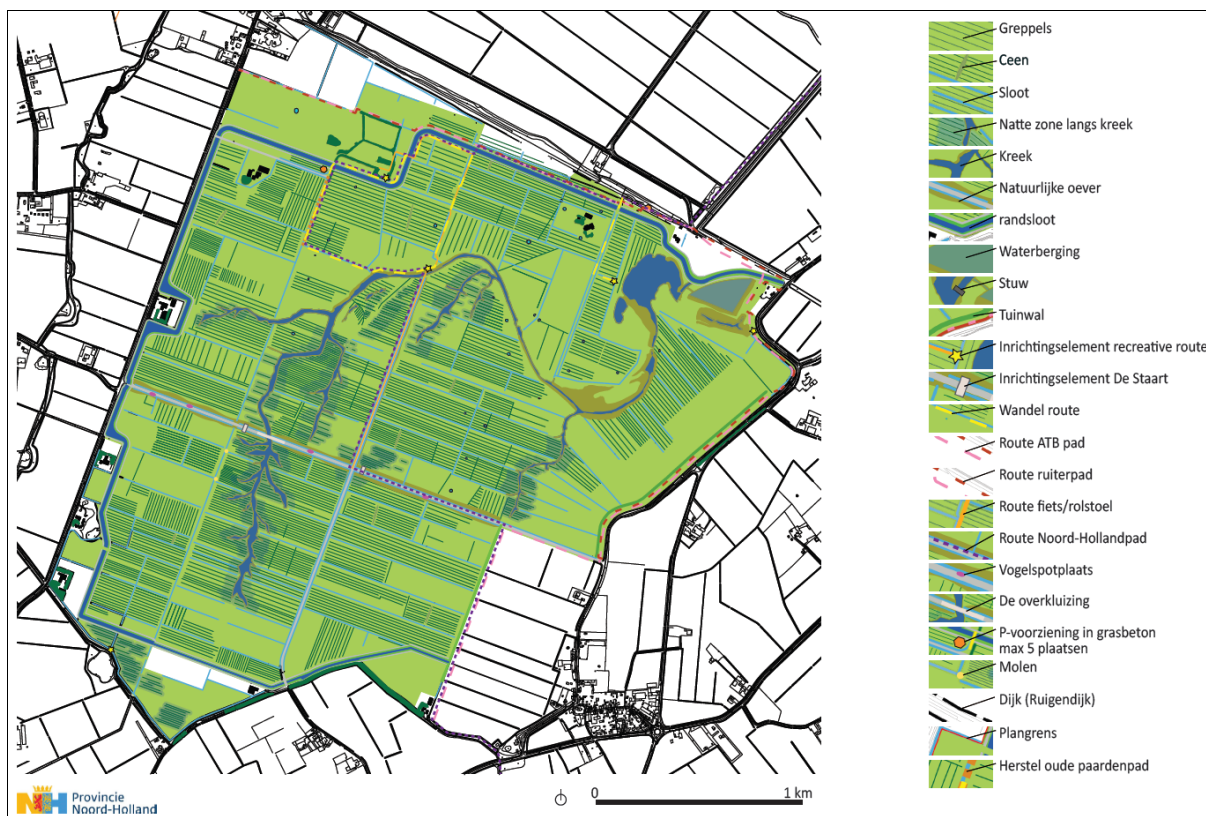
2 Van polder naar natuurgebied

2.1 Aanloop naar het definitieve natuurontwikkelingsplan

Aan het project Waalenburg is meer dan een decennium voorbereiding vooraf gegaan. Al vanaf 1999 – bij het voorbereiden van het Masterplan Water voor Texel [Lit. 47] – werkten de diverse beheerders van de openbare ruimte toe naar het definitieve inrichtingsplan voor natuurgebied Waalenburg [Lit. 40]. In bijlage 1 is een overzicht opgenomen van verantwoordelijke partijen, uitgevoerde onderzoeken en (deel)projecten.

2.2 Definitief natuurontwikkelingsplan Waalenburg

In het Definitief Ontwerp (DO) Waalenburg [Lit. 40] is de omvorming van de polder Waal en Burg naar het natuurgebied Waalenburg weergegeven. Het ontwerp bestaat uit een plankaart (zie figuur 2) en op hoofdlijnen een beschrijving van de randvoorwaarden, doelen en streefbeelden.

Figuur 2: Definitief ontwerp Waalenburg (PNH, januari 2016)

Doelen en streefbeelden uit het DO

Waalenburg is een unieke polder in het lage land van Texel. De polder is met de hand verkaveld en de krekken zijn nog duidelijk zichtbaar. Zij doorsnijden met hun grillige vormen de rechtlijnige verkaveling van de polder. De combinatie van zoutminnende vegetatie, orchideeën en een rijke weidevogelgemeenschap vertegenwoordigen de kwaliteiten van dit gebied. De natuurontwikkeling Waalenburg is gericht op het verbeteren van de omstandigheden voor deze soorten.

Wijzigingen in de polder op hoofdlijnen

De polder met hoofdzakelijk landbouw wordt omgevormd tot een circa 450 ha groot aaneengesloten natuurgebied. De gewenste doelsoorten worden hoofdzakelijk gekenmerkt als 'natte natuur'. Het voorstel is dan ook om het waterpeil in het natuurgebied Waalenburg op te zetten tot maximaal NAP -0,50 meter. De bestaande hoofdafvoeren worden daardoor belemmerd, wat het noodzakelijk maakt de huidige afvoer van de bovenstrooms gelegen gebieden om te leggen. In het plan wordt aan de rand van het natuurgebied een nieuwe hoofdafvoer (randsloot) aangelegd.

2.3 Benodigde watervergunningen en herziening peilbesluit

Het DO is uitgewerkt in het door de provincie opgestelde Watergebiedsplan natuurontwikkeling Waalenburg (WGP) [Lit. 46]. In het WGP is een beschrijving gegeven van de uitkomsten van uitgevoerde onderzoeken en overwegingen die geleid hebben tot de peilkeuze, het peilbeheer, de inrichting en het onderhoud van het watersysteem in Waal en Burg. Het WGP heeft echter geen wettelijke status en daarom moet het plan worden verankerd in de verschillende beschikbare juridische instrumenten, zoals een peilbesluit of een watervergunning.

2.3.1 Watervergunningen

Om duidelijkheid en zekerheid te geven aan de belanghebbenden en de omgeving wordt voor de ontwikkeling van de peilopzet in het natuurgebied het zogenaamde 'hand aan de kraan'-principe gehanteerd. De peilopzet tot aan het maximale peil zal geleidelijk plaatsvinden in meerdere fases (zie §5.2.5). In het WGP zijn binnen het natuurgebied diverse compartimenten gepland met verschillende waterpeilen, tussen NAP -0,80 meter en NAP -0,50 meter (maximum peil). Per compartiment zijn daarvoor de peilstappen bepaald. Hierdoor kan de natuur zich geleidelijk ontwikkelen en kunnen de effecten van de peilopzet in en om het natuurgebied goed worden gevolgd. Per peilstap wordt er een watervergunning afgegeven om af te mogen wijken van het waterpeil dat is vastgelegd in het peilbesluit. In het WGP bijlage b2.1.6 is de exacte inrichting van fase 1 weergegeven.

2.3.2 Herziening peilbesluit Texel

De nieuwe hoofdafvoer (randsloot) voor oppervlaktewater wordt aan de rand van het natuurgebied gelegd. Het waterpeil van de hoofdafvoer heeft het laagste peil van de polder Waal en Burg. Het natuurgebied strekt zich echter uit over twee peilgebieden van de polder Waal en Burg. In het noorden moet het waterpeil ter plaatse van de randsloot worden verlaagd om de afvoer door te kunnen laten gaan. Voor deze peilverlaging is een gedeeltelijke herziening van het peilbesluit Texel van 16 december 2009 noodzakelijk.

Omdat het watergebiedsplan de kijk van de provincie op het plan weergeeft en het document omvangrijk is, schijft het hoogheemraadschap het onderhavige document als wettelijk verplichte toelichting bij het peilbesluit. De belangenafweging, zoals omschreven in dit document, vindt plaats ter onderbouwing van verschillende besluiten: ten eerste ten behoeve van (de gedeeltelijke herziening van) het peilbesluit, ten tweede ten behoeve van de watervergunning voor eerste fase peilopzet en ten derde ten behoeve van de eindsituatie, die wordt bereikt na de laatste fase van de peilopzet voor het natuurgebied Waalenburg.

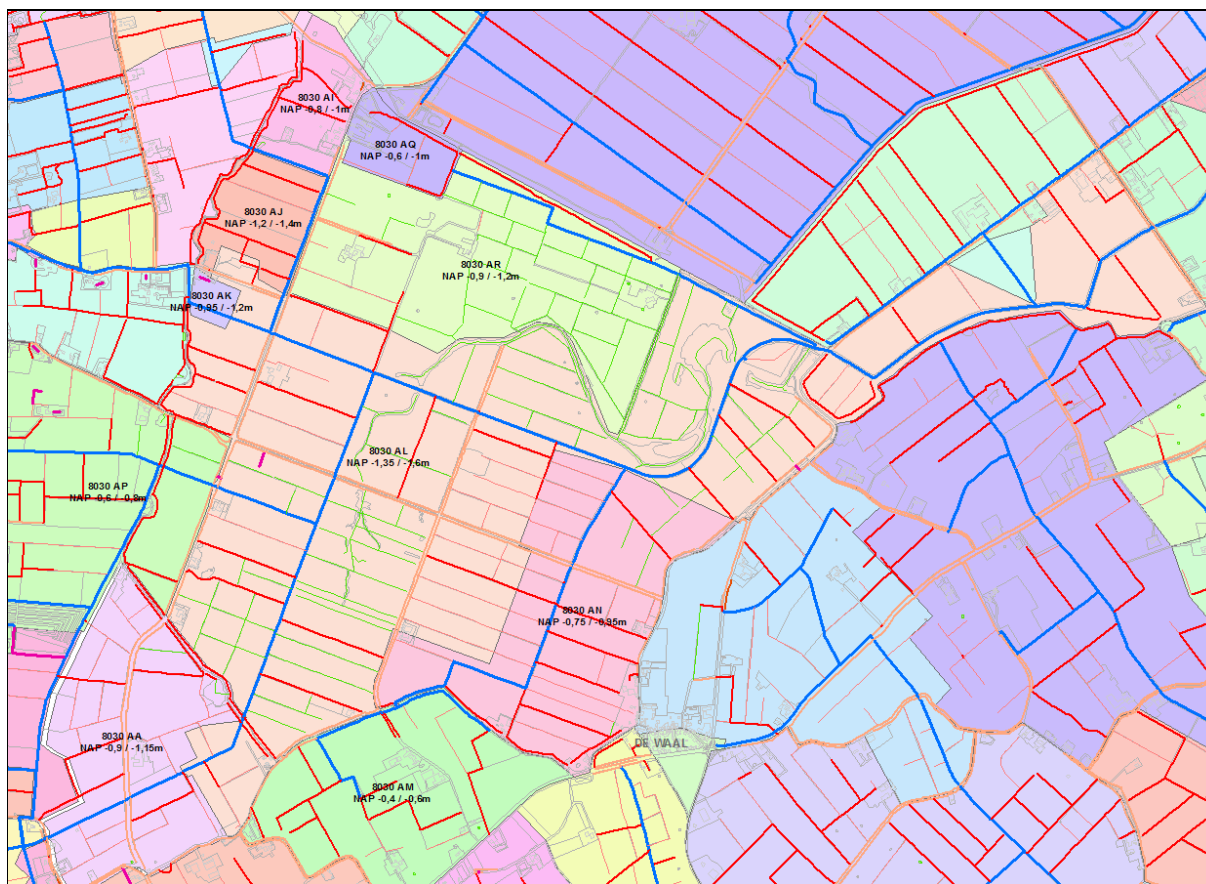

3 Watersysteembeschrijving

3.1 Vastgestelde situatie

Voor Waal en Burg geldt het peilbesluit Texel [lit. 8, 30] dat op 16 december 2009 is vastgesteld door het college van hoofdingelanden (CHI, algemeen bestuur) van Hoogheemraadschap Hollands Noorderkwartier (HHNK). In het peilbesluit is vastgesteld dat het peilbeheer op Texel volledig afhankelijk is van regenwater. Het peilbeheer is daarmee meer maatwerk dan wanneer vanuit de boezem water kan worden aangevoerd, zoals in de rest van het beheergebied van HHNK.

Voor de landbouwgebieden is het beheer gericht op het zo goed mogelijk vasthouden en reguleren van het aanwezige zoete water. Dat betekent onder andere dat dynamisch peilbeheer plaatsvindt tussen een onder- en bovengrenspeil, waarbij wordt geanticipeerd op de historische en actuele weersomstandigheden en de weersverwachting voor de overgang van winter- naar zomerpeil en andersom. Het doel is zo veel mogelijk zoet water vasthouden én wateroverlast voorkomen. Over het algemeen is voor de natuur het peilbeheer gereguleerd in een watervergunning, waarin randvoorwaarden zijn vastgesteld waarbinnen afgeweken mag worden van het peilbesluit.

figuur 2: Kaart bij vigerend peilbesluit Texel 2009

In de legger is gedetailleerd vastgelegd wie welke sloten in hoeverre moet onderhouden en hoe groot de sloten minimaal moeten zijn. De laatste versie van de Legger Wateren is op 21 september

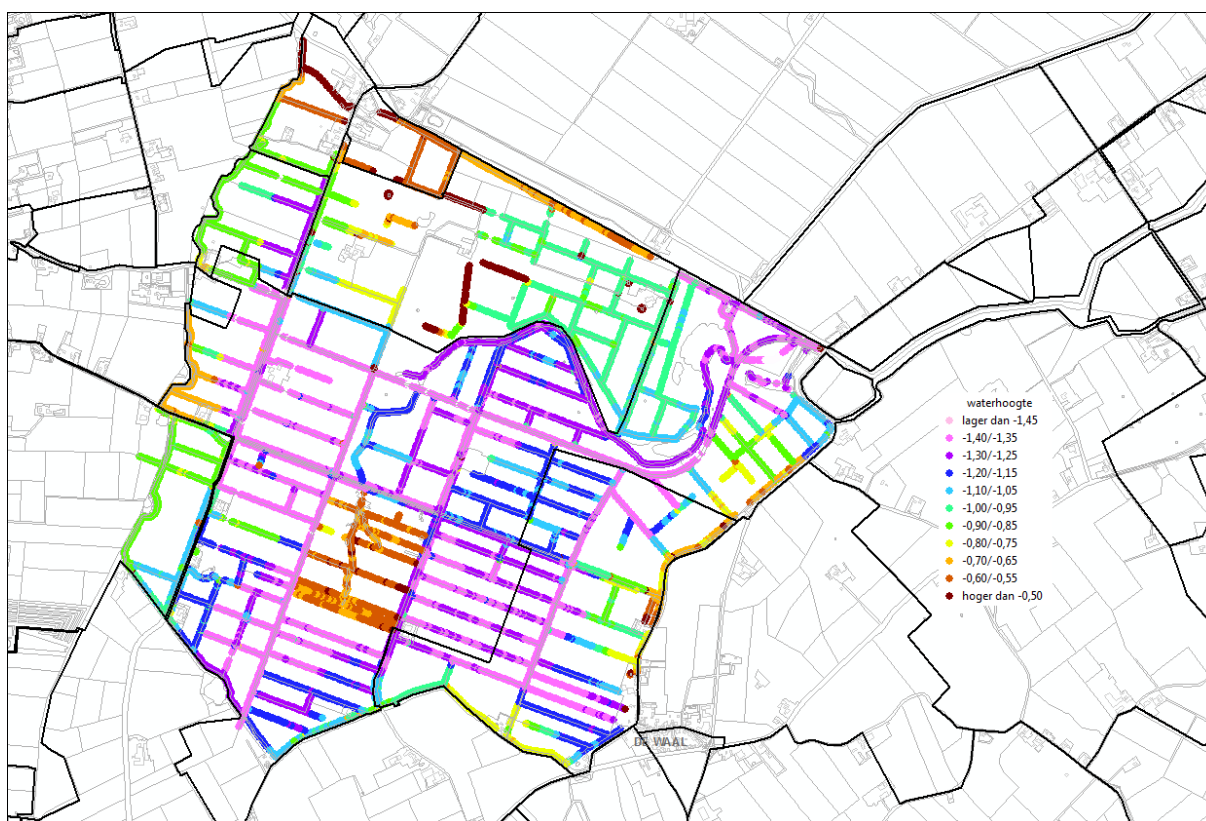

2016 door het college van hoofdingelanden vastgesteld. Het hoogheemraadschap stelt de legger elk jaar opnieuw vast, zodat de laatste wijzigingen uit projectplannen en watervergunningen verwerkt zijn. Deze wijzigingen worden doorgevoerd als de geplande werkzaamheden zijn uitgevoerd.

3.2 Praktijksituatie

Het water stroomt vanaf de duinen in het westen naar het gemaal Krassekeet aan de dijk in het oosten. Zoals de nerven in een blad, komen vanuit het westen diverse hoofdwaterlopen (blauwe lijnen in figuur 2) bij elkaar, zoals in de steel. Het af te voeren water komt vanuit de peilgebieden 8030 AM, 8030 AA, 8030 AP, 8030 AK en 8030 AJ in peilgebied 8030 AL. Het enige afvoerpunt van de polder Waal en Burg (en peilgebied 8030 AL) ligt waar de Ruigendijk en de Zaandammerdijk op elkaar aansluiten. Het water komt dan via de polder 't Noorden bij het gemaal Krassekeet. Zie bijlage 3 voor een kaart met geografische benamingen.

Op Texel wordt in kavelsloten de neerslag vastgehouden. Het peil in deze sloten kan daardoor hoger worden dan het door het hoogheemraadschap gevoerde peil. Het was voorheen niet bekend welk waterpeil in de peilafwijkingen wordt gevoerd. Recentelijk beschikt het hoogheemraadschap over kaarten met waterstanden die zijn afgeleid uit het Actuele Hoogtebestand Nederland (AHN2 en AHN3) [lit. 55]. Onderstaand een beeld van deze waterstanden uit de AHN2 waarvan de data in maart 2011 is ingewonnen.

Figuur 2: Kaart waterpeilen (afkomstig uit AHN2, d.d. maart 2011)

Voor de peilafwijkingssituatie is op Texel vaak geen vergunning verleend. Dit geldt deels ook voor het natuurgebied Waalenburg; in een deel is echter wel vergunning verleend om een afwijkend peil ten opzichte van het peilbesluit te mogen voeren:

- Jan Koornsland (bij Molenkil) – ontheffing voor opmaling met molen, 26 februari 1938
- Het Blok in Waal en Burg – ontheffing voor gebruik van een vijzelgemaal in Waal en Burg van 1 oktober tot 1 april, verleend op 1 maart 1971, kenmerk 02298-532.
- Natuurterrein Natuurmonumenten ten oosten Westerboersweg – vergunning voor afwijking peilbesluit, 13 april 2015, kenmerk 15.19377 en kaart 15.4657.

Vanaf 2003 wordt bij nieuwe ontwikkelingen een watervergunningen afgegeven [lit. 26].

4 Uitgangspunten en belangen

4.1 Uitgangspunten voor het natuurontwikkelingsplan

In het Waterprogramma [lit. 31], het beleid van het hoogheemraadschap, is gesteld:

"De maatschappelijke opgaven in een gebied zijn leidend."

"Het waterbeheer is gericht op het mogelijk maken van de gebruiksfuncties in het gebied. Daaraan zit wel een grens, deze wordt bereikt als de eisen van de functie ver afstaan van de omstandigheden die van nature in het gebied aanwezig zijn, of als een combinatie van functies problemen oplevert."

"Water wordt voor verschillende functies benut. Elke functie stelt eigen eisen. We willen alle gebruiksfuncties in het gebied goed blijven faciliteren, maar niet alles kan overal zonder (soms zeer hoge) inrichtings- en beheerskosten te maken."

In het programma van eisen voor de natuurontwikkeling Waalenburg formuleerden de betrokken gebiedspartijen het volgende algemene doel:

"Realiseren van een landschappelijk samenhangend systeem van hoogwaardige gerelateerde natuurtypen, gebaseerd op de huidige natuurwaarden. Het systeem heeft een zeer hoge natuurwaarde en is voor Nederland uniek te noemen. Dit komt door de overgangen tussen deze typen (gradiënten en door het samengaan van zeer waardevolle vegetaties met hoge aantallen weidevogels. Referentie voor dit systeem is de tijd van voor de ruilverkaveling (1950), waarvoor een robuuste hydrologische eenheid en een open landschap voorwaarde is. De geomorfologie, m.n. de oude kreken zijn de basis voor het ontwerp. Huidige natuurbeheer is een uitgangspunt. De externe werking van de natuurinrichting zal worden ingeschat en geminimaliseerd. Hierbij wordt voldaan aan de eisen vanuit N2000, KRW, wateropgave en wordt verdroging verminderd. Het gebied is goed recreatief toegankelijk, waarbij rekening wordt gehouden met de natuurdoelen."

In opdracht van de Stuurgroep natuurontwikkeling Texel is een draaiboek voorkomen schade Waalenburg [lit. 41] opgesteld. Daarin is opgenomen:

"De betrokken partijen vinden het van groot belang dat de omgeving geen schade ondervindt van de peilverhoging en de herinrichting van het watersysteem die nodig is voor de natuurontwikkeling in Waalenburg."

"Bij de peilopzet wordt uitgegaan van het 'hand aan de kraan'- principe. Bij de peilverhoging wordt steeds bekeken wat de effecten zijn. En als het nodig is, gaat de kraan (tijdelijk) dicht. Daarom wordt de peilopzet stapsgewijs uitgevoerd."

En in de samenwerkingsovereenkomst [lit. 45] die is gesloten door provincie Noord-Holland, Natuurmonumenten en Hoogheemraadschap Hollands Noorderkwartier is gesteld:

"De stuurgroep natuurontwikkeling Texel is er voor verantwoordelijk dat eventuele schade bij derden welke direct voortvloeit uit direct aan het project Waalenburg toerekenbare gevolgen wordt vergoed."

4.2 Eigendomssituatie

Het natuurgebied bestaat uit percelen voornamelijk in eigendom bij Natuurmonumenten, provincie Noord-Holland, gemeente Texel en Hoogheemraadschap Hollands Noorderkwartier. In de afgelopen jaren zijn de landbouwbedrijven uitgekocht en recentelijk is de grond overgegaan van de provincie naar Natuurmonumenten.

De bestaande hoofdwaterlopen in eigendom van het hoogheemraadschap worden geruimd tegen de grond voor de nieuwe hoofdwaterlopen. Binnen het natuurgebied zijn verder nog enkele percelen in eigendom bij het hoogheemraadschap. Voordat deze nog in agrarisch gebruik zijnde gronden in de uitvoering betrokken mogen worden, dient een privaatrechtelijke overeenkomst te worden gesloten tussen provincie Noord-Holland en Hoogheemraadschap Hollands Noorderkwartier.

Daarnaast worden aan de rand van de ontwikkeling diverse werken uitgevoerd op grond van derden. Voor aanvang van de werkzaamheden moet overeenstemming bereikt zijn tussen de provincie en eigenaren, pachters en overige gebruikers van gronden waarop deze werkzaamheden plaatsvinden.

4.3 Belangen (knelpunten en wensen)

4.3.1 Natuurontwikkeling Waalenburg

Polder Waal en Burg is van oudsher een belangrijk weidevogelgebied. Ook botanisch is het een bijzonder gebied door variatie aan graslanden en het voorkomen van bijzondere soorten als harlekijn en brede orchis. Het natuurontwikkelingsgebied Waalenburg is grotendeels in bezit van Natuurmonumenten, dat al in 1909 een eerste stuk land verwierf.

De gewenste natuurtypen zijn vastgesteld in het Natuurbeheerplan Noord-Holland [lit. 42]. In de ambitiekaart [lit. 61] zijn natuurdoelen voor zowel het Natura2000-gebied als het Nationaal Natuurnetwerk (NNN) vastgesteld. Het NNN werd voorheen Ecologische Hoofdstructuur (EHS) genoemd. In de onderstaande alinea's zijn eerst de natuurdoelen uit het portaal voor natuur en landschap [lit. 41] weergegeven, indien nodig aangevuld met meer specifiek de wensen van de provincie.

Rond de kreek in het Blok zijn zilt- en overstromingsgraslanden de doelstelling. De zilte graslanden staan onder invloed van brak of zout water, zonder dat er sprake is van getijde. Er zijn voor dit natuurdoeltype geen specifieke standplaatsen geformuleerd voor water. De provincie geeft als peilafweging aan dat bij het bepalen van het gewenste waterpeil rekening is gehouden met dat het maaiveld maximaal 10 cm onder water staat (inundatie) in de lage delen van de percelen en dat bij de droge delen de grondwaterstand 10 cm onder maaiveld (cm-mv) is.

In een groot deel van het gebied is het natuurdoeltype vochtig hooiland. Voor dit type is een GVG (gemiddelde voorjaarsgrondwaterstand) tussen de 5 tot 50 cm-mv gewenst. De provincie geeft als peilafweging aan dat voor deze deelgebieden het oppervlaktewaterpeil maximaal wordt opgezet tot 10 cm onder de gemiddelde maaiveldhoogte.

Aan de oostkant van het gebied is het beheertype vochtig weidevogelgrasland. De abiotische kwaliteit hiervan is goed indien in minstens 80% van het oppervlak de grondwaterstand in de periode maart/juni tussen 0 en 45 cm-mv ligt.

De boerderij De Hertenkamp bevindt zich op een uitloper van de duinen en ligt daardoor veel hoger dan de rest van de polder. Hier wordt droog schraalgrasland en open duin nagestreefd. Voor open duinen zijn een plaatselijk zeer droge bodem en het zeer warme microklimaat karakteristiek. De range van grondwaterstanden is groot en bevindt zich tussen 5 tot 200 cm-mv. Voor droog schraalgrasland is de variabiliteit van optimale grondwaterstanden groot. Het zijn matig vochtige tot zeer droge graslanden. Sommige van deze graslanden zijn tijdelijk vochtig, in de zomer vallen ze altijd droog, waarbij het grondwater tot ten minste 150 cm-mv zakt.

In het zuiden van het gebied bij Ongereren en Burger Nieuwland is de doelstelling kruiden- en faunairijk grasland. Dit beheertype kan voorkomen op diverse bodems van vochtig tot droog en heeft doorgaans een (matig) voedselrijk karakter. Er zijn voor dit natuurdoeltype geen specifieke standplaatsen geformuleerd voor water.

4.3.2 Omgeving

De natuurontwikkeling mag geen nadelige effecten op de omgeving veroorzaken. Dit houdt in dat het hoogheemraadschap voornamelijk toetst of de waterhuishoudkundige situatie niet achteruit gaat. Het gaat dan om aan- en afvoer van met name regenwater, grondwaterstanden en veiligheid tegen overstromingen. Daarbij wordt ook naar de waterkwaliteit en het zoutgehalte gekeken.

De afvoer van water vanuit het hoger gelegen deel van de polder mag niet worden gehinderd. Dit betreft het gebied vanaf de duinen ten zuiden van De Koog en Ongereren. In extreme situaties mag de waterstand niet hoger stijgen dan voor de aanleg van het natuurgebied. En de normen uit het Nationaal Bestuursakkoord Water (NBW) [lit. 34] en de Waterverordening Hoogheemraadschap Hollands Noorderkwartier [lit. 5] mogen niet worden overschreden.

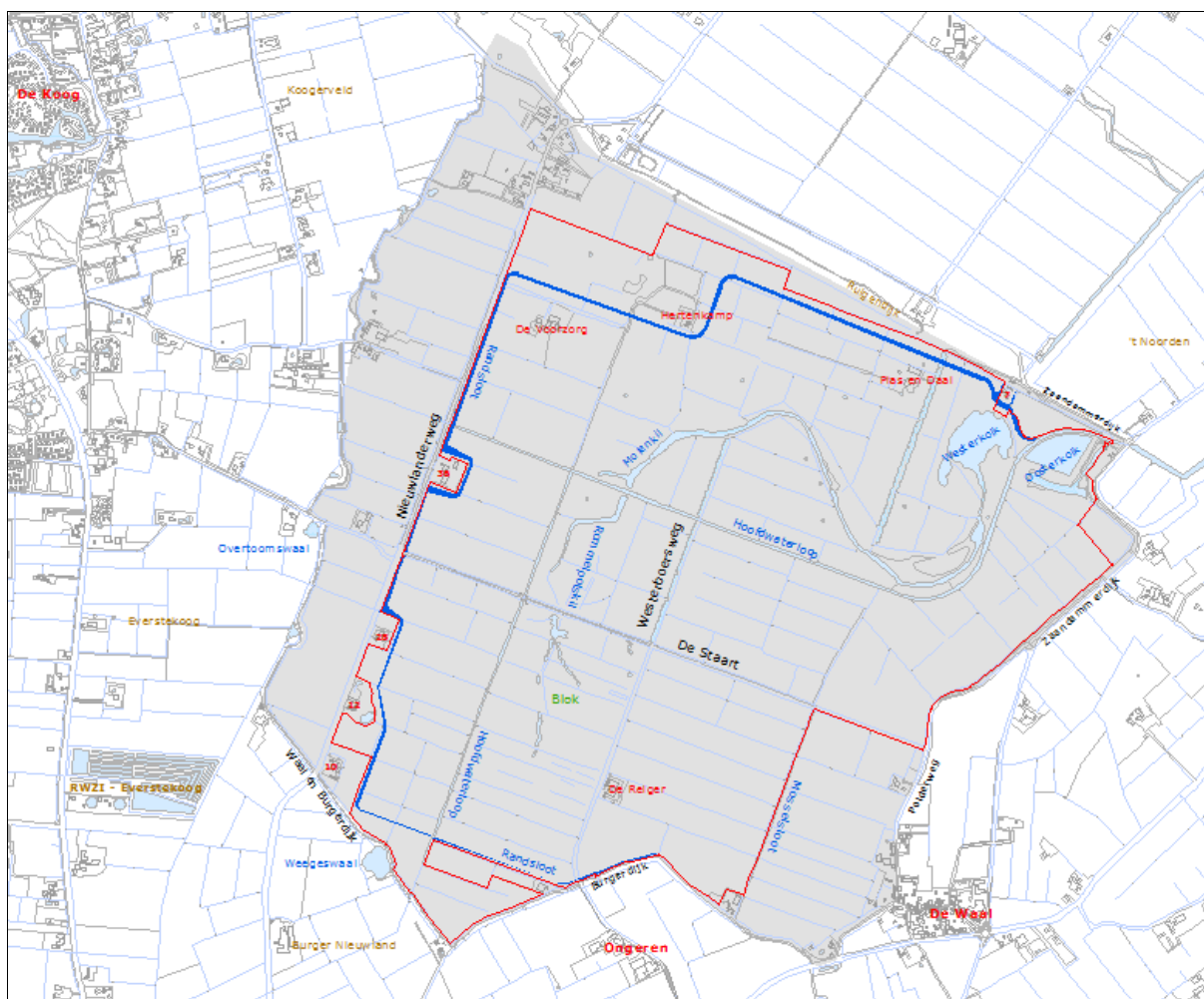
Bij diverse particulieren grenzend aan het natuurgebied wijkt het waterpeil in de sloten af van het peil in het hoofdsysteem. Deze peilafwijkingen moeten in stand gehouden worden.

Vanuit waterveiligheid is het van belang dat de waterkeringen in stand blijven. Bij werkzaamheden aan de waterkering moet worden beoordeeld in hoeverre ontgravingen en dergelijke de stabiliteit of de waterdichtheid in gevaar kunnen brengen. Een ontwikkeling mag een eventuele toekomstige dijkversterking niet belemmeren.

Ook andere functies mogen geen hinder ondervinden. Het meest bepalend daarbij is de grondwaterstand, zoals bij bebouwing, wegen en landbouw. Daarom mag als gevolg van de ontwikkeling de grondwaterstand en het zoutgehalte daarin niet te hoog worden. Een effect in de diepere ondergrond kan eventueel worden toegestaan als de functies daar niet onder lijden.

5 Aanpassen watersysteem Waal en Burg

Omdat in dit hoofdstuk vaak locatieaanduidingen voorkomen die gebiedskennis vragen, is figuur 3 ingevoegd. In bijlage 3 is een uitvergroting van onderstaande figuur opgenomen.

figuur 3: Geografische benamingen in en rond Waal en Burg

5.1 Toekomstige waterhuishoudkundige inrichting

5.1.1 Aan- en afvoer natuurgebied

Afvoer natuurgebied via kreek

Bij het ontwerp is als uitgangspunt aangehouden dat de bestaande verkaveling zo veel mogelijk in stand blijft. Mogelijk wordt door vergravingen de waardevolle aanwezige zaadbank verstoord. De bestaande kreek wordt op drie punten uitgebreid en vormt de belangrijkste afwatering van het natuurgebied. De afvoer van water uit de verschillende blokken loopt met name via de huidige hoofdwateren en de oostelijke wegsloot langs de Westerboersweg. In de toekomst vervalt de van west naar oost lopende hoofdwaterloop en neemt de kreek deze functie over.

Wateraanvoer (inlaat) natuurgebied onder voorwaarden

Omdat de natuur gebaat is bij gebiedseigen water, wordt het natuurgebied afgesloten van de omgeving. Indien toch water nodig is, kan op één punt water worden aangevoerd vanuit de randsloot. Het inlaten van water mag alleen plaatsvinden tussen 1 oktober en 16 maart, en is alleen toegestaan in overleg met de gebiedsbeheerder van het hoogheemraadschap. Dit is overeenkomstig de voorwaarden in de huidige vergunning van de opmalingspomp voor het Blok.

5.1.2 Aan- en afvoer omgeving / randsloot

Afvoer omgeving gewaarborgd

Om de afvoer van water vanuit het hoger gelegen deel van de polder te garanderen wordt aan de rand van het natuurgebied een randsloot aangelegd. De verschillende hoofdwateren die vanuit Ongereren, Burger Nieuwland, Overtoomswaal en het Kogerveld komen, worden aangesloten op de nieuwe randsloot. Ook de particulieren en agrariërs grenzend aan het natuurgebied wateren (in)direct af op de randsloot. De bodem van de randsloot zal aflopen richting het oosten. Daar waar het water over een bult in het maaiveld moet, wordt de sloot dieper gegraven zodat de bodem blijft aflopen.

Randsloot voldoet aan NBW-norm

De waterbergingscapaciteit van het watersysteem en minimaal benodigde afvoercapaciteit van de randsloot is bepaald door een modelberekening te maken van het natuurgebied en de gehele omgeving. In deze Watersysteemanalyse [lit. 35] en de bijbehorende oplegnotitie [lit. 36] is de modellering beschreven. De huidige situatie verslechtert niet en voldoet aan de normen uit het NBW [lit. 34] en de waterverordening [lit. 5]. De afvoercapaciteit van de randsloot is getoetst door de peilstijgingen bij maatgevende afvoer en bij een hevige bui in de huidige en toekomstige situatie met elkaar te vergelijken. De nieuwe situatie zorgt voor een lagere peilstijging dan de huidige situatie.

Randsloot voldoet aan richtlijnen maximale opstuwing indien in de winter zeer schoon gehouden

In de legger Wateren zijn richtlijnen en rekenregels opgenomen om leggerprofielen [lit. 14] vast te stellen. Voor de provincie zijn als maatwerk door middel van een model (zie watersysteemanalyses [lit. 35 en 36]) de minimaal benodigde profielen van de randsloot bepaald. In het model is voor de weerstandswaarde aangehouden dat de waterlopen in de winter zeer schoon zijn, dit in afwijking

van de richtlijn. Bij een toenemende begroeiing zal de opstuwing toenemen en mogelijk groter zijn dan de voorgeschreven 25 cm per peilgebied. Grotere profielen brengen extra realisatiekosten met zich mee en dit is voor de provincie onbespreekbaar. De provincie houdt HHNK aan de afspraak dat de huidige situatie niet mag verslechteren en geeft aan dat in het bovengenoemde onderzoek is aangetoond dat de opstuwing in de toekomstige situatie minder is dan of gelijk is aan de huidige situatie.

Het hoogheemraadschap zal de nieuwe hoofdwaterwaterloop intensief moeten onderhouden, omdat er geen (over)ruimte beschikbaar is voor plantengroei.

Omdat tijdens de ruilverkaveling op Texel de afmetingen van de waterlopen zijn bepaald volgens de toen geldende cultuurtechnische inzichten, moet – wanneer in de toekomst besloten wordt dat het watersysteem aan de nieuw richtlijnen moet voldoen – de hoofdwaterloop (randsloot) alsnog vergroot worden.

Randsloot varend onderhouden

De randsloot wordt door het hoogheemraadschap vanaf de Westerboersweg onderhouden met een maaiboot; er worden daarvoor duikers aangelegd die doorvaarbaar zijn. De duiker onder De Staart wordt niet doorvaarbaar in verband met een combinatie van verkeersveiligheid en mogelijkheden tot inpassing met kruising Nieuwlanderweg. Aan weerszijden van de duiker wordt voor het in- en uithalen van de boot een maaiboot-te-water-laai-plaats aangelegd.

5.1.3 Waterberging / faalkans polder

Faalkans polder blijft gelijk, indien afvoer polder prioriteit krijgt op afvoer natuurgebied

Door het verhogen van het waterpeil in Waalenburg neemt de in de bodem beschikbare berging af en de kans op wateroverlast toe. Om wateroverlast in de polder te voorkomen, wordt bij hevige neerslagsituaties (als wateroverlast dreigt) water in het natuurgebied vastgehouden. De normen uit het NBW [lit. 34] en provinciale waterverordening [lit. 5] worden daardoor niet overschreden. De faalkansmodellering is gedetailleerd beschreven in het rapport Watersysteemanalyse [lit. 35].

Isolatie natuurgebied is een voorwaarde

Om het water in het natuurgebied vast te kunnen houden, krijgt dit één afwateringspunt aan het einde van de kreek. Voorts wordt het natuurgebied goed afgesloten van de omgeving door het maaiveld op diverse locaties te verhogen. In de watervergunning is als voorwaarde opgenomen dat de watersysteemscheiding in stand gehouden wordt door de vergunninghouder. In bijlage 6 van deze toelichting is de watervergunning, inclusief kaart, weergegeven.

Het onderhoudspad langs de randsloot wordt aangelegd op minimaal NAP -0,00 meter. Tussen het afwateringspunt en de Zaandammerdijk wordt het maaiveld aan de rand van de percelen van Natuurmonumenten met ongeveer 10 cm opgehoogd tot NAP -0,00 meter. De Zaandammerdijk en De Staart liggen al hoger dan NAP -0,00 meter en vormen daarmee de grens. Vanaf De Staart richting de Burgerdijk komt de grens direct ten westen van een nieuwe te graven sloot dwars door het gebied de Reiger, op zo'n 125 meter van de Burgerdijk gaat het haaks om en sluit aan op de Westerboersweg die hoger dan NAP -0,00 meter gelegen is.

Waterbalans ruim voldoende

In het watergebiedsplan (WGP, b2.1.6) is ten behoeve van de vergunningaanvraag voor fase 1 een balans opgenomen van het te dempen en te graven water. Uit de vergelijking blijkt dat ruim 9.000 m² extra open water wordt aangelegd. Deze overcompensatie kan in overleg eventueel ten goede komen aan volgende fases van het project. In de volgende fases is bijvoorbeeld nog sprake van het graven van een nieuwe kreek op het perceel van HHNK en het volledig dempen van de 'voormalige' hoofdwaterloop.

5.1.4 Onderhoudsplicht (inclusief afmetingen) wateren en kunstwerken

Afwijking richtlijn belangrijkheid (categorie) wateren

In de Legger Wateren [lit. 28] geeft de categorie van een waterloop (primaire/secundaire/tertiaire) het belang van een water in de waterhuishouding aan. Een water is primaire indien deze meer dan 50 ha afvoert. De overige wateren zijn secundaire of tertiaire. Het hoogheemraadschap onderhoudt de primaire wateren en ziet toe op het onderhoud van de secundaire wateren. De randsloot voert meer dan 50 ha af, met uitzondering van het begin bij de Mosselsloot. Binnen Waalenburg voert o.a. de kreek in de eindfase meer dan 50 ha water af. Deze wateren zijn conform de richtlijnen voor primaire geprofileerd, maar zullen als secundaire wateren worden opgenomen in de legger. Dit is mogelijk omdat het hier een geïsoleerd natuurgebied betreft, waarbij eigenaren en pachters akkoord zijn met het onderhoud door de natuurbeheerder. Het onderhoud van de secundaire wateren blijft onder jaarlijks toezicht van het hoogheemraadschap. De perceelscheidingsloten binnen de diverse blokken worden tertiaire. Zie de kaart bij het leggerbesluit in bijlage 6 van deze toelichting.

Afwijking richtlijn afmetingen wateren en kunstwerken

Bij vergunningverlening wordt voor de minimale afmetingen van wateren een tabel gehanteerd met standaard leggerafmetingen [lit. 28]. De bodemhoogte ten opzichte van NAP wordt bepaald door de standaard waterdiepte te relateren aan het laagst gevoerde waterpeil.

De provincie wijkt hiervan af om de inrichtingskosten te beperken. De sloten worden aangelegd gelijk aan hoe deze nu op Texel worden aangetroffen. Alleen het natuurgebied zelf en de pachters zullen eventueel gevolgen van de verminderde afvoer ondervinden. De belangen van de omgeving worden niet geschaad. De sloten zijn niet toekomstgericht volgens het beleid van HHNK. De provincie houdt in plaats van de richtlijnen het volgende aan: voor het secundaire stelsel van wateren zijn de profielen gerelateerd aan het zomerpeil. Hierdoor zijn de profielen in de winter kleiner dan de norm en stijgt het waterpeil bij maatgevende afvoer (14 mm/dag) totdat het zomerpeil is bereikt. In de zomer is de opstuwing volgens de norm. De nieuwe perceelssloten in het tertiaire stelsel worden aan het waterpeil in fase 1 gerelateerd, deze sloten zijn namelijk alleen van belang voor de afvoer van de percelen zelf. De hoogte van de kunstwerken sluit aan bij de hoogte van de wateren. Zie bijlage 4 van deze toelichting voor een uitgebreide beschrijving.

5.2 Toekomstige waterpeilen

Om de natuurdoelen te behalen, is een wijziging van het waterpeil binnen het natuurgebied noodzakelijk. Maar de huidige waterpeilen rond bebouwing en infrastructuur moeten zoveel

mogelijk gelijk blijven. In onderstaande paragrafen is een toelichting gegeven op met name de wijzigingen.

5.2.1 Waterpeil in perceelsloten en afvoeren natuurgebied

Voorgestelde peilwijzigingen

Het streven is een natuurlijk peil dat in de winter wordt gevoed vanuit neerslagoverschot waarna het water geleidelijk aan uitzakt naar het grondwater. In de winter als er relatief veel neerslag is, mag het waterpeil oplopen tot een door het hoogheemraadschap vastgestelde bovengrens. In de zomer en droge periodes, als er geen aanvoer is van water, zakt het water op natuurlijke wijze uit tot de in de watervergunning en peilbesluit vastgestelde ondergrens. Als de ondergrens is bereikt, moet in principe water vanuit de polder worden ingelaten. Het bovengrenspeil verloopt van NAP -0,40 meter in het blok tot NAP -0,80 meter in de Kreek. De provincie heeft in het watergebiedsplan [lit. 46] in §2.6 en de tabel peilafweging (WGP, b2.1.8) per deelgebied een afweging gemaakt van het gewenste waterpeil. Zie deze documenten voor de verschillende waterpeilen binnen het natuurgebied.

Natuurdoel 'vochtig weidevogelgrasland' wordt, i.v.m. belangen omgeving, bewust niet gehaald

Doordat het maaiveld sterk oploopt richting het oude land achter de Zaandammerdijk, is voor het behalen van het natuurdoel 'vochtig weidevogelgrasland' een waterpeil van NAP -0,30 meter gewenst. In het geohydrologisch onderzoeken [lit. 48] is een hoger peil dan NAP -0,50 meter niet onderzocht. Daarnaast kan, door nadelige effecten op de ten oosten van de Mosselsloot gelegen landbouwpercelen, het waterpeil in het oostelijk deel van het blok van de voormalige boerderij De Reiger niet hoger worden gehouden dan de huidige situatie (zie §6.1.5). De provincie ontwikkelt een drogere variant natuur en vermeldt in het watergebiedsplan dat Gedeputeerde Staten worden voorgesteld de provinciale natuurambities, voor het betreffende deel van de Reiger, aan te passen, c.q. naar beneden bij te stellen.

Overige natuurdoelen worden behaald

In het gebied binnen de randsloot is het waterpeil afgestemd op de natuurdoelen, zoals die zijn beschreven in paragraaf 4.3 van deze toelichting. Bij het in het watergebiedsplan opgenomen waterpeil in de eindfase, voldoet meer dan 50% van het zilt- en overstromingsgraslanden en vochtig hooiland aan optimale standplaatsfactoren voor water. Dit is zeer goed. Het waterpeil loopt getrapt af van NAP -0,40 meter in het Blok naar de NAP -0,80 meter in de Westerkolk. Het duin bij de Hertenkamp heeft toppen tussen de NAP 1,50 en 3,50 meter [lit. 55]. Het gebied rondom het duin ligt tussen NAP 0,30 en 0,70 meter. In de huidige situatie wordt reeds voldaan aan de doelen.

5.2.2 Waterpeil langs wegen en fietspaden

Voorgestelde wijzigingen aan wegen en ontwerpeisen wateren langs wegen

In het definitief ontwerp [lit. 40] is aangegeven dat de Westerboersweg wordt afgewaardeerd tot een fiets- en wandelpad. Het zuidelijk deel blijft toegankelijk voor bestemmingsverkeer. Ten tijde van het schaatsen op het ijs in het Blok blijft parkeren langs de Westerboersweg mogelijk. De Staart blijft behouden, maar vervult een recreatieve functie.

Volgens de cultuurtechnische ontwerpnormen [lit. 53] moeten wegen een drooglegging hebben van 120 cm en polderwegen mogen een ontwatering van 80 cm hebben. Alle wegen moeten minimaal vorstvrij gehouden worden tot 60 cm onder maaiveld of het funderingsmateriaal moet worden aangepast. De gemeente staat in afwijking hierop, gezien de opbouw van de Westerboersweg en De Staart, een grondwaterstand van maximaal 60 cm onder de weg toe. Voor de andere wegen zijn geen aangepaste eisen geformuleerd. Het hoogheemraadschap houdt deze eisen ook aan.

De Staart voldoende hoog gelegen ten opzichte van eindfasepeil

De noordelijke wegsloot van De Staart wordt in de eindfase direct aangesloten op het laagste deel van de kreek (bovengrenspeil NAP -0,80 meter). De zuidelijke wegsloot komt ten westen van de kreek ook op het lage NAP -0,80 meter peil. Ten oosten van de kreek, tot halverwege het blok van voormalige boerderij De Reiger, zal het waterpeil op NAP -0,60 meter komen. Verder naar het oosten wordt de zuidelijke wegsloot aangesloten op de Mosselsloot, die op NAP -1,30/-1,45 meter wordt gehouden. De Staart ligt ter hoogte van het Blok het laagst op NAP +0,25 meter [lit. 55]. De drooglegging¹ is daarmee van de noordelijke wegsloot meer dan 105 cm en van de zuidelijke wegsloot meer dan 85 cm. De drooglegging van de noordelijke wegsloot is ruim voldoende, waardoor wordt verwacht dat de ontwatering voldoende is.

Westerboersweg kritisch gelegen ten opzichte van eindfasepeil

De wegsloten van de Westerboersweg ten noorden van De Staart worden in de eindfase direct aangesloten op het laagste deel van de kreek (bovengrenspeil NAP -0,80 meter). Ten zuiden van De Staart komt het waterpeil op NAP -0,60 meter. In het noordelijke deel ligt het laagste punt van de Westerboersweg op NAP -0,15 meter en de drooglegging¹ is daar 65 cm. Nabij de kreek, het onverharde deel van de Westerboersweg, ligt het maaiveld lager en is de drooglegging minder. De beide wegsloten liggen ongeveer 9 meter uit elkaar. Indien de opbolling van de grondwaterstand tussen de twee wegsloten meer dan 5 cm is, wordt niet aan de gestelde eisen voldaan. Het laagste punt in het zuidelijke deel van de weg ligt op NAP 0,10 meter. De drooglegging¹ is daar 70 cm. De wegsloten liggen daar ongeveer 12 meter uit elkaar. Bij een opbolling van meer dan 10 cm wordt niet voldaan aan de door de gemeente gestelde ontwateringseisen.

Er is geen onderzoek gedaan naar de relatie tussen drooglegging en ontwatering ter plaatse. In de door de provincie aangeleverde stukken is geen ophoging van de weg voorgesteld of anderszins voorzien in ontwatering bevorderende maatregelen.

Waterpeil langs Nieuwlanderweg kritisch

Het waterpeil langs de Nieuwlanderweg blijft voor een groot deel gelijk aan de huidige situatie. In het noorden, ter hoogte van de twee percelen ten zuiden van de Voorzorg tot de afbuiging van de randsloot, zal het waterpeil worden verlaagd naar NAP -1,35/-1,60 meter. Rond de toegangsweg is het huidige peil NAP -0,80 meter en halverwege het eerste perceel valt dit naar NAP -1,00 meter. De weg ligt vrij vlak op ongeveer NAP 0,42 meter. Dit resulteert in een drooglegging van meer dan 180 cm.

Ten noorden van de afbuiging van de randsloot wordt het waterpeil verhoogd van NAP -0,80 meter naar NAP -0,60 meter. De drooglegging wordt daarmee beperkt tot 100 cm en voldoet niet aan de

¹ Drooglegging is het verschil tussen maaiveld en oppervlaktewaterpeil (slootpeil).

algemene ontwerpnormen van 120 cm voor wegen. Er is geen onderzoek gedaan naar de opbouw van de weg.

Waal en Burgerdijk / Burgerdijk voldoen aan ontwerpnormen voor wegen

Het waterpeil langs de Waal en Burgerdijk blijft in het westen gelijk aan de huidige situatie. In het zuiden zal ten oosten van de hoofdwaterloop uit Burger Nieuwland het waterpeil worden verhoogd tot NAP -0,80 meter. Het huidige waterpeil verloopt in stapjes van NAP -0,80 tot -1,10 meter. Vanaf de Burgerdijk 25 tot de Westerboersweg wordt 75 meter dijsloot gedempt. Op 15 meter uit de teen van de dijk wordt daar de randsloot aangelegd met een peil van NAP -1,35/-1,60 meter. Het huidige waterpeil langs de dijk is NAP -0,80 meter. Ten oosten van de Westerboersweg wordt de dijsloot vergraven tot randsloot. Het waterpeil wordt verlaagd van NAP -0,95 meter naar NAP -1,30/-1,45 meter. Het laatste stuk blijft dijsloot langs Burgerdijk 6 en naar De Waal. Het waterpeil blijft gelijk aan de huidige situatie en wordt bediend door de eigenaren. Het laagste punt in de Burgerdijk ligt op NAP +0,45 meter. De drooglegging van de weg is meer dan 1,25 meter.

5.2.3 Randsloot tussen Voorzorg en Plas en Daal

Peilverlaging ter plaatse van randsloot noodzakelijk

Om de waterafvoer vanuit het zuiden en westen naar het gemaal te waarborgen, wordt om het natuurgebied een grote randsloot aangelegd. Deze randsloot komt voornamelijk in het laagste peilgebied van de polder Waal en Burg (8030 AL) te liggen. Omdat de randsloot op hetzelfde peil moet doorlopen en het hoger gelegen peilgebied rond de Hertenkamp moet standhouden vanwege het voorkomen van effecten op de natuur, wordt dit peilgebied opgesplitst. Ter plaatse van de randsloot wordt het waterpeil daarmee verlaagd van NAP -0,90/-1,20 meter naar NAP -1,35/-1,60 meter.

5.2.4 Mosselsloot ten zuiden van De Staart

Peilwijziging Burgerdijk en/of Mosselsloot noodzakelijk

Om het water uit de Mosselsloot af te kunnen voeren zijn door de Dienst Landelijk Gebied diverse varianten tegen elkaar afgewogen [lit. 20]. Omdat afvoeren naar het noorden of via Langwaal onmogelijk wordt geacht, is besloten om de afvoer plaats te laten vinden langs de Burgerdijk naar het westen. Maar omdat het waterpeil langs de Burgerdijk hoger is gelegen dan de Mosselsloot, is het nodig het waterpeil langs de dijk te verlagen en/of het waterpeil in de Mosselsloot te verhogen.

De provincie verzoekt het hoogheemraadschap het waterpeil ten oosten van de Westerboersweg, op NAP -1,30/-1,45 meter te houden, hoger dan de rest van de randsloot. Dit betekent dat in de dijsloot het waterpeil wordt verlaagd ten opzichte van de huidige NAP -0,95 meter en het waterpeil in de winter in de Mosselsloot gelijk aan het huidige peil blijft. In onderstaande alinea's is de motivering van het gekozen waterpeil weergegeven.

Peilverhoging in de Mosselsloot lijkt volgens provincie ongepast

In het Watergebiedsplan (WGP) [lit. 46] en de tabel WGP, b2.1.8 beschrijft de provincie de peilafweging als volgt: "Het belang van de landbouw is het belangrijkste. De drooglegging van de landbouwpercelen wordt bepaald door het peil in de Mosselsloot en ruilverkavelingsstuwtjes in de aangrenzende perceelsloten. De agrariër kiest ervoor om de stuwtjes niet te gebruiken. Een

verhoging van het NAP -1,45 meter peil in de Mosselsloot zal een grondwaterstandsverhoging in de agrarische percelen veroorzaken. Dit staat los van de peilveranderingen in het natuurgebied, maar juist een deel van de Reiger wordt op laag peil gehouden om een stijging van het grondwater in de landbouwpercelen te voorkomen. Een peilverhoging in de Mosselsloot lijkt dan ook niet gepast." En: "Het verlagen van het waterpeil heeft geen effect op de stabiliteit van de dijk. Het is voor het belang van de dijk niet nodig om het waterpeil in de Mosselsloot te verhogen."

In het geohydrologisch onderzoek [lit. 48 en 37] zijn de in november 2014 gemeten waterpeilen ingevoerd (zie ook bijlage 5 van deze toelichting), zowel voor de berekening van de huidige situatie als de toekomstige situatie. De provincie wil zo min mogelijk afwijken van de huidige situatie en het model om de invloed van de peilopzet in het natuurgebied duidelijk te houden. In de zomer verzoekt de provincie een hoger peil te hanteren van NAP -1,30 meter, net als in de rest van de polder, om het beschikbare water zo lang mogelijk vast te houden.

Huidige situatie Mosselsloot vaststellen is wel een wijziging van het peilbesluit

In het peilbesluit [lit. 8] is voor dit deel van de Mosselsloot (peilgebied 8030 AM) een waterpeil van NAP -0,75/-0,95 meter vastgesteld. In de praktijk wordt alleen het deel van het peilgebied tegen de Burgerdijk op het peilbesluitpeil gehouden. Het waterpeil in de Mosselsloot wordt gelijk gehouden met het laagste peilgebied van Waal en Burg (8030 AL), waarvoor in het peilbesluit een waterpeil van NAP -1,35/-1,60 meter is vastgesteld. Uit de peilregistratie van HHNK bij de Genteweg (8030 AL), kan worden geconstateerd dat het winterpeil de afgelopen vijf jaar op NAP -1,45 meter gevoerd is, zoals in de onderstaande tabel is weergegeven. Het waterpeil van het hogere peilgebied is niet geregistreerd.

Tabel 1 Gemiddeld winterpeil uit peilregistratie Genteweg

2011 oktober	NAP -1,47 meter
2011 november	NAP -1,46 meter
2011 december	NAP -1,49 meter
2012 januari	NAP -1,44 meter
2012 september – november	NAP -1,45 meter
2012 december	NAP -1,54 meter
2013 januari – maart	NAP -1,55 meter
2013 – 2014	NAP -1,41 meter
2014 – 2015	NAP -1,40 meter
2015 – 2016	NAP -1,45 meter

Bij deze partiële herziening beperkt HHNK zich tot toetsende rol

Bij het opstellen van peilbesluiten wil het hoogheemraadschap de verschillende functies in het gebied zo goed mogelijk faciliteren, waarbij de maatschappelijke opgaven in een gebied leidend zijn. Het waterbeheer is gericht op het mogelijk maken van de gebruiksfuncties in het gebied: 'peil volgt functie'. Bij de peilafweging is door de provincie met name naar de functie natuur gekeken en is voor de overige functies de huidige situatie als optimaal verklaard. Omdat het een ontwikkeling van de provincie betreft, neemt het hoogheemraadschap alleen een toetsende rol. Dit houdt in dat HHNK toetst of de voorgestelde peilen geen negatieve effecten veroorzaken zoals, wateroverlast en waterschaarste, de chemische en ecologische kwaliteit van watersystemen niet achteruit gaat en

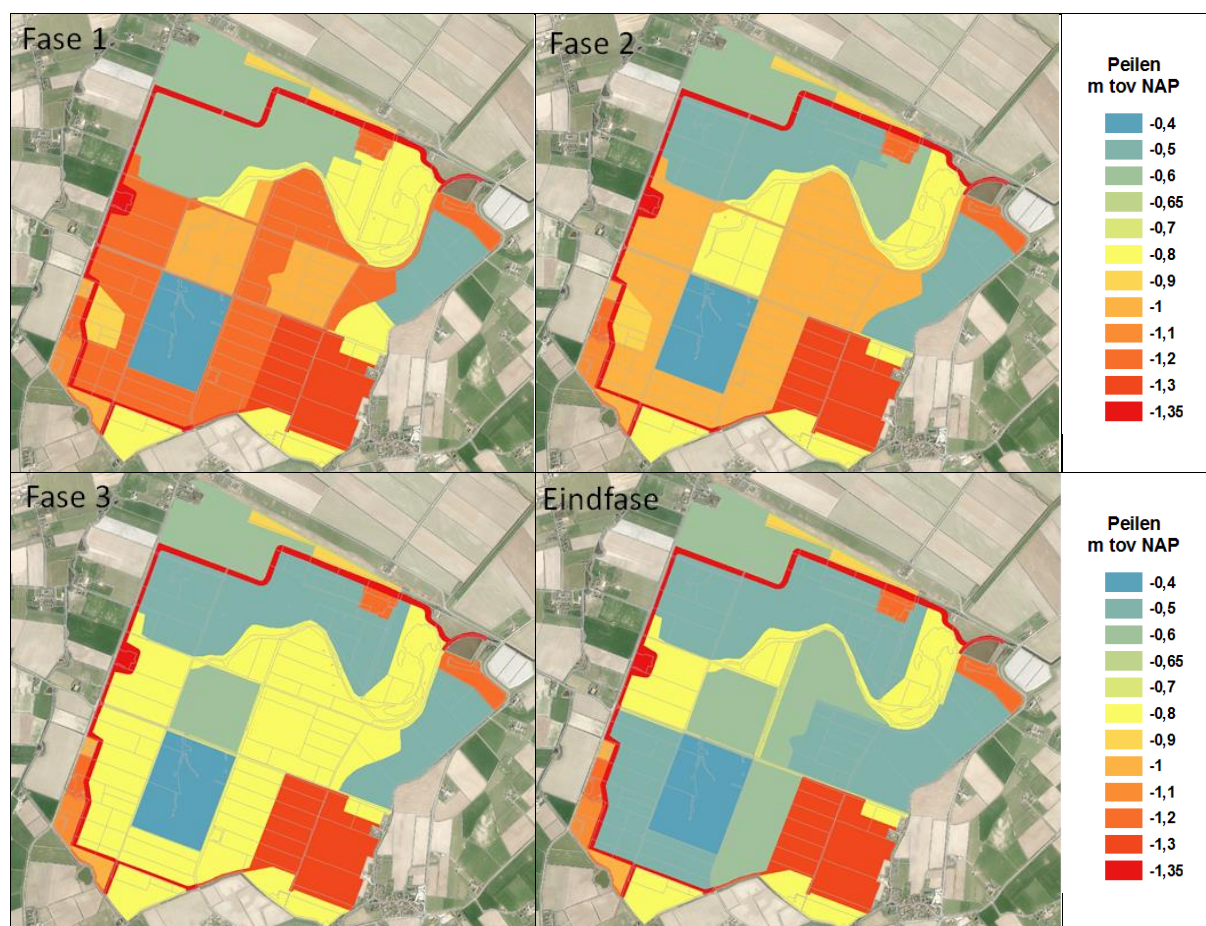

belanghebbenden niet geschaad worden. De effecten en afweging van HHNK zijn beschreven in hoofdstuk 6 en 7.

5.2.5 Fasering

Fasering: verhoging in stapjes van 20 à 30cm

Om de natuur de kans te geven zich door de jaren heen aan te passen aan de veranderende situatie, is een gefaseerde opzet van het peil nodig. De peilverhoging wordt stapje bij stapje doorgevoerd, ongeveer 20 à 30 centimeter per keer. De provincie heeft in het watergebedsplan [lit. 46] in §2.6 en de tabel peilafweging (WGP, b2.1.8) per deelgebied een waterpeil per fase voorgesteld. In figuur 4 wordt globaal de fasering en het eindbeeld weergegeven.

figuur 4: Het maximum peil per fasen [bron: Watergebedsplan d.d. 10 november 2016] (in het natuurgebied is de bovengrens weergegeven, bij neerslag tekort zakt het waterpeil uit. Voor de randsloot en Mosselsloot is het zomerpeil weergegeven.

De peilopzet zal plaatsvinden in één of meerdere fasen. Fase 3 is een kantelpunt in de inrichting van het gebied; voor die tijd vindt de afwatering plaats via de bestaande hoofdwateren en daarna via de kreek. Na fase 3 wordt bekeken of de eindfase in een of meerdere stappen moet worden bereikt. Dit zal worden bepaald aan de hand van de resultaten van de monitoring, de opgetreden effecten van de eerdere peilopzet en de nog te verwachten effecten.

6 Onderzoeken naar effecten

Voor verschillende milieu- en omgevingsaspecten zijn onderzoeken gedaan naar mogelijke effecten van het natuurontwikkelingsplan Waalenburg. In dit hoofdstuk een verslag van de uitgevoerde onderzoeken en de conclusies. Daarnaast worden ook de maatregelen weergegeven om de risico's op nadelige effecten te verkleinen.

6.1 Grondwaterstand

In het Geohydrologisch onderzoek (GHO) [lit. 48] is een grondwatermodel opgezet van geheel Texel, met als doel het effect van peilaanpassing (verhoging) en eventuele mitigerende maatregelen te berekenen.

6.1.1 Huidige situatie

Het grondwatermodel is opgebouwd met bestaande bodeminformatie uit openbare bronnen als Dinoloket, Regis, bodemkaart (1:50000) en AHN. Dit is verder verfijnd aan de hand van een kaart met het voorkomen van spier². Ook de wateren zijn los ingevoerd. De waterpeilen en afmetingen van de waterlopen zijn overgenomen uit het peilbesluit en de legger van HHNK. De peilbesluitpeilen gelden voor de hoofdwatgangen. De kleinere slootjes in het gebied worden op peil gehouden met behulp van stuwtjes. De peilen in het secundaire en tertiaire stelsel zijn in het model respectievelijk 10 en 20 cm hoger gekozen dan het peil van de hoofdwatgangen. Het waterpeil in de Mosselsloot en ten oosten daarvan, langs de Waal en Burgerdijk en bij Nieuwlanderweg 10 en 12 is ingevoerd volgens bijlage b 5.1.

Grondwatermodel huidige situatie komt overeen met de praktijk

Voor de controle van het model is de huidige praktijk vergeleken met de in het model berekende huidige situatie. Naast bestaande metingen zijn extra grondwaterstanden en het elektrisch geleidingsvermogen (EGV) gemeten. Het model komt redelijk goed overeen. In het noorden en oosten van Waal en Burg wordt de grondwaterstand te hoog berekend, doordat het water in de kleinere sloten iets minder gestuwd wordt dan in het model is aangenomen. De metingen van het EGV komen goed overeen met de modelresultaten. Op de locaties waar een hoge EGV wordt gemeten wordt met het grondwatermodel sterke kwel berekend en het zoute/brakke grondwater zit hier volgens het model ook ondiep. De berekende kwelintensiteit komt goed overeen met de gemeten zoutheid van het water. Daarnaast is te zien dat het meest brakke/zoute water vooral in de sloten omhoog kwelt. Midden op de percelen is het EGV lager dan in de naastliggende sloten.

6.1.2 Schetsontwerp (SO) als worstcase

In eerste instantie is een scenario doorgerekend waarbij binnen de randsloot al het water wordt opgezet tot NAP -0,50 meter. Dit was het uitgangspunt uit de Landschapsecologische Systeemanalyse (LESA) [lit. 18] en het schetsontwerp [lit. 19]. Het wordt nu gezien als het worstcase scenario.

² In het gebied komt in de bodem 'spier' voor. Dit is een zwak ziltige klei met een blauwgrijze kleur die in de kustvlakte voorkomt.

In het worstcase scenario wordt op 38 ha grondwateroverlast verwacht

In het model wordt, naast vernatting van het natuurgebied zelf, een grondwaterstandsverhoging in een zone rondom het natuurgebied (ongeveer 100 ha) berekend. Ten oosten van de Mosselsloot is de verhoging het grootst, ongeveer tot 40 cm. Aan de westrand van Waal en Burg zijn zeer lokale verhogingen van de grondwaterstand te zien. Indien de grondwaterstandsverhoging minder dan 5 cm is en de drooglegging in het voorjaar meer dan 120 cm, verwacht de provincie dat er geen overlast optreedt door de nog steeds grote drooglegging. Met andere woorden op ongeveer 60 van de 100 ha treed een verandering op, maar dit leidt niet tot overlast.

6.1.3 Ontwerp fase 1 d.d. januari 2015

Daarna is een scenario doorerekend met de peilen zoals die in januari 2015 voor de eerste fase gepland waren, zie figuur 4.15 in het rapport van het GH0. In deze eerste fase is de peilopzet in grote delen van het gebied 20 cm boven het huidige winterpeil. In het noordelijk deel van het natuurgebied is de peilopzet groter dan 20 cm. De versie (d.d. 10 november 2016) van het ontwerp voor fase 1 in de vergunningaanvraag wijkt nabij de Mosselsloot af van deze berekende situatie.

Verwacht wordt dat de grondwaterstand niet lager uitzakt dan de ondergrens uit het peilbesluit

Aangezien het natuurgebied geïsoleerd wordt en het inlaten van gebiedsvreemd water niet gewenst is, zal het oppervlaktewaterpeil in droge periodes uitzakken. In het watergebiedsplan [lit. 46] wordt geconcludeerd dat in fase 1 bij bijna alle compartimenten (met uitzondering van de Hertenkamp en de hoger gelegen oostrand) het grondwater in de zomer niet verder uitzakt dan maximaal 80 tot 120 cm beneden maaiveld. Dat is gelijk aan een grondwaterpeil van NAP -1,20 meter tot NAP -1,60 meter. In de volgende fasen zal het grondwater minder ver uitzakken.

Al bij de eerste fase wordt op 6,5 ha ten oosten van de Mosselsloot grondwateroverlast verwacht

In de drie noordelijkste landbouwpercelen worden verhogingen van de grondwaterstand verwacht tussen de 5 cm en 20 cm. Over het algemeen is de verwachting direct langs de Mosselsloot en op bijna geheel het noordelijkste perceel 5-10 cm. In de meest noordwestelijke hoek van dit perceel is de verwachte verhoging in de winter en het voorjaar 10-20 cm. In de winter en het voorjaar komt de grondwaterstand tot respectievelijk tot 60 cm-mv en 80 cm-mv.

Verder wordt bij de eerste fase nagenoeg geen risico verwacht op grondwateroverlast

De peilopzet in de eerste fase geeft veranderingen van de grondwaterstand in het natuurgebied en aan de oostzijde buiten het natuurgebied. De veranderingen van 5-10 cm treden op in de hoge oeverwal langs de Zaandammerdijk. De grondwaterstand blijft daar in de winter meer dan 80 cm onder maaiveld. De grondwaterstand zal in latere fasen niet verhogen, omdat de eindfase gelijk bereikt is. Aan de west- en zuidzijde buiten Waalenburg zijn geen veranderingen waarneembaar bij de eerste fase van peilopzet.

6.1.4 Alternatief voor gebied 'Reiger' d.d. februari 2015

Daarna zijn extra compenserende maatregelen doorerekend om de overlastsituatie ten oosten van de Mosselsloot te verminderen. Er waren al berekening gemaakt met als compenserende maatregel een bufferzone van 50 meter ten westen van de Mosselsloot [lit. 48]. In februari 2015 zijn nog twee scenario's doorerekend: 'halve' en 'hele Reiger' [lit. 40]. In deze scenario's bevindt zich ten

zuiden van De Staart een buffer van respectievelijk 300 en 660 meter ten westen van de Mosselsloot waar een waterpeil van NAP -1,45 meter wordt gevoerd.

Door een bufferzone van 300 meter wordt de verwachte overlast in de eindsituatie ten oosten van de Mosselsloot teruggebracht tot 2,3 ha en blijft de overlast ten zuiden van de Burgerdijk 1,5 ha

Uit de berekeningen blijkt dat het gebied waar grondwaterstandstijging plaatsvindt ten oosten van de Mosselsloot nu beperkt is tot 2,3 ha op het meest noordelijke perceel. Het risico op brakke kwel neemt af, omdat volgens de berekening de kwelstromen in het natuurgebied uitkomen. Mogelijk ontstaat zeer lokaal brakke kwel in het meest noordelijke landbouwperceel. In bijlage 5 van deze toelichting zijn de modelresultaten bijgevoegd. De provincie schrijft hierover het volgende in het watergebedsplan: "Het grootste deel van de grondwaterstandverhoging in de landbouwpercelen wordt gecompenseerd door een buffer van 300 meter op NAP -1,45 meter peil ten westen van de Mosselsloot. Verwacht wordt dat de resterende verhoging komt door de waterpeilverhoging in noordelijk gelegen percelen. Indien het peil in de 'hele Reiger' laag gehouden wordt, betekent dit weliswaar een iets verdere afname van het effect op de landbouwpercelen, maar dit is negatiever voor de natuurontwikkeling in met name het Blok. Door wegzijging is het effect van een verhoogde grondwaterstand zo klein dat er fors ingeleverd wordt op de huidige en beoogde natuurdoelen. En dat zelfs de vastgestelde Natura 2000-doelen niet worden gehaald, omdat de hydrologische randvoorwaarden niet of te beperkt kunnen worden bereikt."

6.1.5 Definitief alternatief 'Reiger' en 'driehoek' d.d. 23 december 2016

Als laatst is een berekening gemaakt waarbij een extra perceel in de driehoek bij Westerboersweg en Burgerdijk in de eindsituatie op het huidige waterpeil gehouden blijft. Het is uit de memo niet af te leiden welk waterpeil in het model is ingevoerd. Natuurmonumenten houdt het waterpeil al meer dan vijf jaar ongeveer op NAP -1,20 meter. Daarnaast is een advies gegeven over het aanleggen van een noord-zuid gerichte sloot dwars door de Reiger.

Door het perceel hoek Burgerdijk-Westerboersweg op huidig peil te houden, wordt de verwachte overlast teruggebracht van 1,5 tot 0,3 ha aan de Burgerdijk rond de weg naar Ongereren

Het op huidig peil houden van de driehoek zorgt alleen binnen de driehoek en in een beperkte zone daar direct omheen voor een verlaging van de grondwaterstand. Buiten de driehoek is het verschil tussen wel en niet opzetten grotendeels minder dan 5 cm. Maar het verschil met de huidige situatie komt daardoor voor een groot deel wel onder de 5 cm, waardoor niet meer gesproken wordt over grondwateroverlast. Op 145 meter vanaf de Burgerdijk langs Ongereren wordt de grondwaterstand gemonitord [lit. 50].

De extra sloot met een laag waterpeil zorgt voor lagere grondwaterstanden in de natuurpercelen ten westen daarvan. Voor de natuurontwikkeling is een extra sloot niet wenselijk en de sloot heeft naar verwachting geen of nauwelijks invloed op de grondwaterstanden of kwelveranderingen bij de verderop gelegen zuidoostelijk gelegen landbouwpercelen.

De belanghebbende agrariër verwacht dat door het verplaatsen van de afvoer van Ongereren naar het oosten dezelfde hoeveelheid zoet water door de Mosselsloot wordt afgevoerd. En dat daarmee de beschikbaarheid van dit zoetere water niet veranderd ten opzichte van de huidige situatie.

6.2 Waterveiligheid en infrastructuur

6.2.1 Waterkering: Ruigendijk

Geplande wijzigingen langs de Ruigendijk

Tussen Zaandammerdijk 7 en 11 wordt de randsloot op ongeveer 40 meter van de Ruigendijk, die tweede waterkering tegen de zee is, gegraven. Het hoogheemraadschap vindt dit dusdanig dicht bij hun dijk, dat onderzoek is uitgevoerd om negatieve effecten uit te kunnen sluiten. In samenhang met het Geohydrologisch onderzoek is naar de waterkering gekeken [lit. 49]. De conclusies zijn hieronder weergegeven.

Geen risico op faalmechanismen van de waterkering

Vanwege ontbrekende informatie is het niet mogelijk geweest om een volwaardige toetsing van de waterkering uit te voeren. Het is voor de vergunning echter voldoende als er geen negatieve effecten optreden. Geconcludeerd wordt dat het aanleggen van de randsloot geen negatieve invloed heeft op de waterveiligheid van deze regionale waterkering. Door het verlagen van het peil in de randsloot kan de dijk enkele centimeter zetten, maar deze blijft meer dan 50 cm boven het maatgevende buitenpeil. Omdat de huidige dijksloot gehandhaafd blijft, blijft de veiligheid ten aanzien van piping gelijk. Ook zal daardoor de freatische lijn in de dijk niet wijzigen. Het ontgraven ten behoeve van de randsloot leidt, voor zover er is geconcludeerd, niet tot vermindering van de stabiliteit van de waterkering.

Verwacht wordt dat door uitvoering van de natuurontwikkeling een eventuele toekomstige versterking van de Ruigendijk niet belemmerd wordt

Voor de Ruigendijk is geen profiel van vrije ruimte opgenomen in de legger. Dit houdt in dat er geen zone gereserveerd is voor dijkversterking. Indien in de toekomst toch een dijkversterking moet worden uitgevoerd, is waarschijnlijk nog voldoende ruimte beschikbaar om dit in te passen.

6.2.2 Dijk maar geen waterkering (weg): Waal en Burgerdijk / Burgerdijk

Geplande wijzigingen langs de weg van de gemeente

Langs de Waal en Burgerdijk wordt de bestaande dijksloot verbreed van 1,5 naar 5 meter. Vanaf de Burgerdijk 25 tot de Westerboersweg wordt circa 75 meter dijksloot gedempt. Op 15 meter uit de teen van de dijk wordt daar de randsloot aangelegd met een breedte van 5 meter. Ten oosten van de Westerboersweg wordt de bestaande dijksloot ook verbreed van 1,5 naar 5 meter en verdiept met 45 cm. De gemeente als (weg)beheerder van de dijk is akkoord met de geplande wijzigingen langs de wegen.

Instabiliteit van de Waal en Burgerdijk / Burgerdijk niet verwacht door provincie

In het watergebiedsplan [lit. 46] beredeneert de provincie het volgende: De verhoging van de grondwaterstand in het voorjaar van 5 á 10 cm zal niet van invloed zijn op de dijk, omdat deze fluctuaties ook in de huidige situaties door het jaar heen optreden. Daarbij zal langs een deel van de Waal en Burgerdijk het verschil in waterpeil aan beide zijden kleiner worden, wat positief is voor de stabiliteit. Het verlagen van het waterpeil in de dijksloot langs de Burgerdijk voor aansluiting op de randsloot heeft geen effect op de stabiliteit van de dijk. Dit omdat ook in de huidige situatie het

waterpeil zomers in de dijksloot zal uitzakken. In de berekeningen van de huidige situatie (GHO [lit. 48]) is te zien dat net ten noorden van de Burgerdijk het grondwater ongeveer 130 cm onder maaiveld zit en ten zuiden ongeveer 170 cm-mv. In de berekening van de toekomstige situatie is de grondwaterstand 's zomers weinig veranderd. Door de bredere en diepere nieuwe watergang en het extra (ten opzichte van het model) opzetten van het zomerpeil tot NAP -1,30 meter zal de infiltratie zomers toenemen en de grondwaterstand niet veel verder uitzakken.

Instabiliteit van de Waal en Burgerdijk / Burgerdijk door grondwaterverandering niet verwacht

In de dijksloten van de Burgerdijk en Waal en Burgerdijk wordt afgeweken van het peilbesluit. Het is onbekend welk waterpeil exact gevoerd wordt. Uit metingen van het waterpeil in diverse winters lijkt op het deel net ten oosten van de hoofdwatergang uit de Burger Nieuwland juist een verschil aan beide zijden van de dijk te ontstaan, waarbij het nieuwe oppervlaktewaterpeil het hoogst is. In het andere deel blijft de huidige situatie mogelijk gelijk. De stelling dat het waterpeil in de zomer langs de Burgerdijk uitzakt is niet onderzocht. De berekening van het grondwater (GHO [lit. 37]) laat zien dat 's zomers ten noorden van de Burgerdijk het grondwater ongeveer 15 cm hoger komt en ten zuiden van de dijk 10 cm. Aangenomen dat de ondergrond bij de dijk bestaat uit zand en/of humusarme klei, is de verwachting dat de voorgestelde peilwijziging geen gevolg heeft.

Instabiliteit van de Waal en Burgerdijk / Burgerdijk door graven wateren mogelijk

Het effect van de verbreding van de dijksloten is niet beschreven in het watergebiedsplan en/of in een van de bijlage van het watergebiedsplan. Door het hoogheemraadschap wordt ingeschat dat de dijk mogelijk instabiel wordt en/of afschuift. Tussen de provincie en gemeente is afgesproken dat in de bestekfase aangetoond wordt hoe de dijk stabiel blijft. In de vergunningvoorschriften is opgenomen dat de vergunninghouder niet eerder mag uitvoeren dan dat is aangetoond dat de dijk stabiel blijft.

6.2.3 Wegen: De Staart, Westerboersweg, Nieuwlanderweg

Geplande wijzigingen langs overige wegen van de gemeente

Langs De Staart en Westerboersweg wordt het waterpeil verhoogd (zie §5.2.2). En ook langs de Nieuwlanderweg wordt het waterpeil aangepast. Langs de wegsloten worden aan de natuurlandzijde vanaf de Nieuwlanderweg tot aan de Mosselsloot natuurvriendelijke oevers aangelegd. Dit zijn oevers met een flauw talud en grillige vormen. Voor een deel van de Westerboersweg vindt dit ook plaats aan de oostzijde (zie WGP, b2.1.6 tekening 313 voor het dwarsprofiel). De gemeente is eigenaar en beheerder van deze wegen is akkoord met de wijzigingen in waterpeilen en het uitvoeren van de voorgestelde werkzaamheden.

De effecten op de wegen zijn onbekend

Het effect, zoals bijvoorbeeld zetting, als gevolg van de peilwijziging en het graven van wateren langs de wegsloten is niet beschreven in het watergebiedsplan en/of in een van de bijlage van het watergebiedsplan. Het hoogheemraadschap neemt daarom in de watervergunning een verplichting op om de effecten van grondwaterstanden op het weglichaam te monitoren en/of de verplichting om de Westerboersweg op te hogen tot een ontwatering van 80 cm bereikt is. Indien blijkt dat de grondwaterstand te hoog komt, moet de weg alsnog opgehoogd worden. De peilverhoging langs de Nieuwlanderweg wordt in de eerste fase beperkt tot een drooglegging van 120 cm. Om de stabiliteit van de wegen te garanderen, is tussen de provincie en gemeente afgesproken dat in de

bestekfase aangetoond wordt dat de weg stabiel blijft. In de vergunningvoorschriften is opgenomen dat de vergunninghouder niet eerder mag uitvoeren dan dat is aangetoond de weg stabiel blijft.

Hoewel niet voldaan wordt aan de droogleggingseisen, zal niet per definitie schade aan de weg ontstaan. Als toch schade ontstaat, kan de gemeente een beroep doen op nadeelcompensatie. Het verzoek wordt in behandeling genomen en bij bewezen nadeel door de ontwikkeling van het natuurgebied, wordt de compensatie door het hoogheemraadschap bij de vergunninghouder in rekening gebracht.

6.3 Grond- en oppervlaktewaterkwaliteit

Buiten het natuurgebied geen risico op zoutschade verwacht als zoetwaterlenzen in stand blijven

In het Geohydrologisch onderzoek [lit. 48] is berekend dat de kwelsituatie verandert. Binnen het natuurgebied vindt 's winters een omslag plaats van kwel naar wegzijging. De zomersituatie zal meer overeenkomen met de huidige situatie. Rondom het gebied neemt de wegzijging af en op enkele locaties neemt de kwel toe of slaat wegzijging om in kwel. Ten oosten van de Mosselsloot wordt ook een verandering in verblijftijd van het grondwater berekend, met als gevolg meer brakke kwel. Bij de berekening van het alternatief 'halve Reiger' (zie §6.1.4) met een buffer op laag peil, is te zien dat de meeste brakke kwel nu wordt afgevangen in het natuurgebied [lit. 37].

In landbouwkundig onderzoek [lit. 22] is geconcludeerd dat het zoutgehalte van de Mosselsloot een dermate hoge EC-gehalte³ heeft, dat aardappelen opbrengstderving hebben indien dit water zich in de wortelzone van de aardappelen bevindt. Voldoende diepe ontwatering is wenselijk, zodat zich een goede zoetwaterlens in het perceel kan vormen om zoutschade te voorkomen. Het is niet bekend of en hoe de zoetwaterlens zal veranderen, daarom is monitoring van de zoetwaterlens belangrijk. De provincie heeft een monitoringsplan (zie §7.3) opgesteld.

Deel KRW-oppervlaktewaterlichaam geïsoleerd

De hoofdafvoer van de polder Waal en Burg is een KRW-oppervlaktewaterlichaam. Door het isoleren van het natuurgebied, zal ook ongeveer 2200 meter van het waterlichaam (totaal 7800 meter) worden geïsoleerd. Het waterlichaam kan indien nodig verplaatst worden naar de nieuw te graven randsloot.

6.4 Overige milieuaspecten

6.4.1 Flora, fauna en ecologie

De peilopzet in het natuurgebied is bedoeld om de natuurwaarden verder te ontwikkelen

De provincie heeft de benodigde vergunningen ten aanzien van natuurbescherming reeds verkregen (zie § 9.1 en 9.2). Om vast te stellen wat de invloed is van de peilopzet op de aanwezige natuurwaarden (vegetatie en soorten), is een flora- en faunaonderzoek en natuurtoets uitgevoerd en is een passende beoordeling opgesteld.

³ EC staat voor Electric Conductivity. Een EC-meter wordt gebruikt om het zoutgehalte in een vloeistof te meten. Aan de hand van deze waarde kun je bepalen hoeveel voeding er in het water zit.

6.4.2 Cultuurhistorie en archeologie

Peilwijziging geen invloed op aardkundige monumenten / archeologische waarde

In het zuidoostelijk deel van het plangebied zijn aardkundige waarden [lit. 61] aangetroffen in de vorm van een keileembult. Met het bevoegd gezag is de ligging van de randsloot en het graven in de buurt van het aardkundig monument besproken [lit. xx]. De in de praktijk gehanteerde peilen in dit gebied liggen lager of zijn vergelijkbaar met het voorgestelde toekomstig peil in het gebied. Als gevolg hiervan is verder geen negatieve invloed op de archeologische waarde te verwachten.

Natuurmonument Waal en Burgerdijk niet aangetast

In het plangebied is de zuidelijk gelegen Waal en Burgerdijk aangewezen als natuurmonument. De dijk, een natuurmonument, blijft gehandhaafd en wordt door de plannen niet aangetast.

6.4.3 Kabels en leidingen

In het ontwerp is rekening gehouden met aanwezige persleiding

Binnen het te ontwikkelen gebied is een persleiding van het hoogheemraadschap gelegen. Deze loopt van De Waal naar de waterzuivering Eversteekooij. De leiding ligt iets ten noorden van de Burgerdijk. In het ontwerp is hiermee rekening gehouden. Op de tekening is te zien dat zo min mogelijk werkzaamheden worden uitgevoerd in de buurt van de leiding. Alvorens te starten met graafwerkzaamheden dient een klikmelding gedaan te worden en dient het tracé van de leiding met piketpalen uitgezet te worden. En ten behoeve van calamiteiten dient een afstand van minimaal 2,5 meter aan weerszijde tot aan de persleiding vrijgehouden te worden.

7 Compenserende maatregelen en monitoring

7.1 Intensiveren drainage en/of ophogen maaiveld

De verhoging van het waterpeil in het natuurgebied heeft in de eindfase berekende effecten buiten het natuurgebied. Op de percelen waar effecten optreden die leiden tot grondwateroverlast, worden compenserende maatregelen uitgevoerd die bestaan uit het intensiveren van drainage of ophogen van het maaiveld. Met het grondwatermodel [lit. 48] zijn de effecten die deze compenserende maatregelen hebben berekend. De provincie heeft gekozen om alleen maatregelen door te rekenen voor locaties waar berekend is dat de uiteindelijke grondwaterstandsverhoging meer dan 5 cm is én de drooglegging minder dan 120 cm is. In bijlage 4 van het Geohydrologisch onderzoek zijn de doorgerekende maatregelen opgenomen. De maatregelen die uitgevoerd worden, zijn opgenomen op de gewaarmerkte kaarten bij de vergunning d.d. 27 maart 2017 (zie bijlage watervergunning) en zijn een voorwaarde in de vergunning. Ze moeten uitgevoerd en goedgekeurd zijn door het hoogheemraadschap, voordat de peilopzet plaats mag vinden.

Indien ten westen van het natuurgebied compenserende maatregelen worden uitgevoerd, wordt geen grondwateroverlast meer verwacht

De in het onderzoek berekende maatregelen zijn doorgesproken met belanghebbenden. De uit te voeren maatregelen zijn weergegeven op de detailkaarten in het watergebiedsplan (WGP, b2.1.6).

Deze compenserende maatregelen zijn voorwaarden van de watervergunning. Per belanghebbende zijn ook kaarten toegevoegd (WGP, b2.1.15); deze zijn geen onderdeel van de vergunning.

Maatregelen op Ongereren niet effectief

Ten zuiden van de Burgerdijk wordt voorgesteld om intensiever te draineren. Uit een inventarisatie (modelberekening met scenario's met diverse maatregelen) van oplossingsrichtingen blijkt echter dat intensievere drainage geen effectieve maatregel is. Op een deel van de percelen wordt ook ophogen voorgesteld, maar na het uitvoeren van landbouwkundig onderzoek [lit. 22] blijkt dit een onacceptabele maatregel in verband met de tijd en kosten die nodig zijn voor grondverbetering. Er zijn geen andere compenserende maatregelen uitgewerkt. Hierdoor blijft het risico aanwezig.

Deze maatregelen ten oosten van de Mosselsloot onacceptabel

Voor de landbouwpercelen ten oosten van de Mosselsloot zijn de bedachte oplossingsrichtingen ook niet mogelijk. Uit landbouwkundig onderzoek [lit. 22] blijkt de grote hoeveelheid ijzer in de grond de levensduur van drainage onacceptabel te verkorten. Bij het ophogen van grond moet rekening gehouden worden met een juiste uitvoering van de ophoogwerkzaamheden en zullen aanvullende investeringen als grondverbetering nodig zijn. In de jaren van herstel zal opbrengstderving gecompenseerd moeten worden. Samengestelde peilgestuurde drainage leek perspectiefvol. De specifieke bodemsituatie (variabele bodemopbouw) en verschillen in hoogteligging maken deskundig advies noodzakelijk. De eigenaar van de percelen heeft onvoldoende vertrouwen in deze techniek, daarom heeft de provincie besloten dit niet uit te werken. Ook andere compenserende maatregelen zijn niet uitgewerkt.

7.2 Doorspoelmogelijkheden met zoetwater vanaf Ongereren realiseren

7.2.1 Maatregelen bollenteelt ten zuiden randsloot

In de bollenpercelen ten zuiden van het natuurgebied wordt in het Geohydrologisch onderzoek in de eindfase een grondwaterstandsverhoging van 5 tot 20 cm verwacht. Berekend is dat dit gecompenseerd kan worden door intensievere drainage [lit. 48].

Verwacht wordt dat de grondwaterstandstijging in het zuiden positief is voor de bollenteelt

Uit de tekening (WGP, b2.1.6) met compenserende maatregelen blijkt niet dat voor deze percelen drainage wordt aangelegd of het perceel wordt opgehoogd. De met de bollenteler overeengekomen maatregelen voorzien zelfs in het extra kunnen opzetten van het waterpeil in de perceelsloten. De verhoging is waarschijnlijk gewenst voor bollenteelt.

Doorspoelmogelijkheid met water van Ongereren voor perceelsloten bollenteelt

In plaats van intensieve drainage is door de provincie met de bollenteler afgesproken dat een deel van het overtollige water vanaf Ongereren via de perceelsloten afgevoerd wordt. Het water komt met een nieuwe duiker onder de Burgerdijk door in de dijsloot. De bollenteler kan door twee afsluiters op de overstorten het overtollig water door de perceelsloten laten stromen en dit desgewenst zelfs vasthouden. Als de afvoer door de perceelsloten belemmerd wordt, wordt het water langs de Waal en Burgerdijk afgevoerd over een door het hoogheemraadschap te bedienen stuw.

Zoet/zout-stuwen aangelegd

Aan het einde van de perceelsloten worden stuwen geplaatst die bij wateroverschot eerst het zoute water onder uit de sloot afvoeren.

7.2.2 Aanpassingen watersysteem rond de Mosselsloot

In de huidige situatie wordt het water vanaf Ongereren (90 ha) afgevoerd via de Mosselsloot naar het noorden. Door het aanleggen van de randsloot en het omkeren van de afvoerrichting van de Mosselsloot zal het water vanaf Ongereren niet meer door de Mosselsloot stromen. Verwacht wordt dat een verslechtering van de huidige situatie optreedt. Dit kan gecompenseerd worden door het aanleggen van enkele duikers, stuwen en een sloot dwars door de Reiger.

Doorspoelmogelijkheid met water van Ongereren voor Mosselsloot

Het zoete water vanaf Ongereren wordt in de toekomst afgevoerd op drie punten. HHNK stelt de afvoerstuwen zo in dat het water eerst over de stuw naar de Mosselsloot stroomt. Bij enkele centimeters peilstijging gaat ook de afvoer langs de Waal en Burgerdijk lopen. De huidige afvoer vanaf Ongereren wordt een tiental centimeters boven het polderpeil ingesteld als noodafvoer. De bestaande waterloop ten zuiden van de Burgerdijk wordt verlengd en zal ten oosten van de woning aan de Burgerdijk 6 verbonden worden met de Mosselsloot. Om het water door de Mosselsloot naar het noorden te dwingen, wordt een extra stuw geplaatst. Deze stuw is wel de hoofdafvoer van het landbouwgebied, omdat op dit punt direct op de hoofdwaterloop kan worden aangesloten. Helemaal in het noorden bij De Staart komt een tweede stuw, zodat het waterpeil in de Mosselsloot door de agrariër eventueel opgehouden kan worden boven het polderpeil. De wegsloot langs De Staart wordt verbreed en midden door de Reiger wordt een nieuwe sloot gegraven, om voldoende capaciteit voor de totale afvoer vanaf Ongereren, de landbouwpercelen en de natuur in het oostelijk deel van de Reiger te hebben.

7.3 Monitoringsplan

7.3.1 Verwachte effecten waarvoor geen compensatie overeengekomen is

Ten oosten van de Mosselsloot nog grondwateroverlast verwacht

Verwacht wordt dat grondwateroverlast ontstaat op het perceel ten oosten van de Mosselsloot direct ten zuiden van De Staart. Verder wordt verwacht dat de kwelstromen veranderen en dat daarmee het zoutgehalte van het grond- en oppervlaktewater kan wijzigen. Om de effecten ten oosten van de Mosselsloot in de eerste fase te minimaliseren heeft de provincie half november 2016 de oorspronkelijke fasering van het waterpeil ten oosten van de Mosselsloot en ten noorden van De Staart aangepast. Het waterpeil zal in twee stappen worden opgezet; in eerste instantie tot NAP -0,80 meter en mogelijk uiteindelijk tot NAP -0,50 meter. Of deze laatste aanpassing is meegenomen in de laatste grondwatermodellering is niet bekend, waardoor het onbekend is hoe groot het restrisico is. Wanneer de verwachte effecten negatief worden, zal uit monitoring moeten blijken.

Op Ongereren in de eindfase nog grondwateroverlast verwacht

Doordat het waterpeil in de eerste fase ten noorden van de Burgerdijk minimaal wordt opgezet, is niet te verwachten dat de grondwateroverlast in de eerste fase al optreedt. Wanneer de verwachte effecten negatief worden, zal uit monitoring moeten blijken.

7.3.2 Monitoringsplan

Om de effecten op de grondwaterstand en -kwaliteit te duiden en te kunnen beoordelen is een goed inzicht in de huidige situatie (nulmeting) noodzakelijk. De provincie heeft een monitoringsplan [lit. 50] opgesteld, waarin staat aangegeven hoe de monitoring plaatsvindt van de standen en het zoutgehalte van het grond- en oppervlaktewater. Het hoogheemraadschap neemt de verplichting tot monitoring conform het monitoringsplan op als voorschrift in de watervergunning.

7.4 Samenwerkingsovereenkomst

Door de provincie, Natuurmonumenten en het hoogheemraadschap is de SOK [lit. 13] vastgesteld, waarin afspraken vastgelegd zijn ten aanzien van beheer en onderhoud van het natuurgebied Waalenburg en de daarin gelegen waterlopen en werken, de monitoring van de gevolgen voor grondwater en zoutgehaltes en de analyse van de resultaten daarvan en de garantie voor uitbetaling van schadevergoeding bij schade welke direct voortvloeit uit direct aan het project toerekenbare gevolgen. Het draaiboek 'Voorkomen schade Waalenburg', zoals vastgesteld op 25 februari 2015, is onderdeel van de SOK. Het hoogheemraadschap is het loket voor meldingen over wateraspecten, verzoeken om schadevergoeding en/of nadeelcompensatie. De stuurgroep Natuurontwikkeling Texel is verantwoordelijk voor vergoeding van eventuele schade bij derden welke direct voortvloeit uit direct aan het project Waalenburg toerekenbare gevolgen. De provincie staat voor de duur van de SOK garant voor de betaling van de schadevergoeding. De partijen die de SOK hebben ondertekend zullen daarna in gezamenlijk overleg bezien bij wie van de partijen de uiteindelijke draagplicht rust.

8 Afwegingsproces

8.1 Afweging

De provincie heeft het hoogheemraadschap verzocht om een peilverhoging toe te staan om de voor de natuurontwikkeling Waalenburg gewenste natuurdoelen te behalen. Het hoogheemraadschap faciliteert de provincie bij deze natuurontwikkeling, zoals blijkt uit het besluit van HHNK om een samenwerkingsovereenkomst aan te gaan [lit. 13]. Vanwege het risico op schade voor de omgeving, kan het hoogheemraadschap de ontwikkeling alleen onder diverse voorwaarden toestaan. In de volgende paragrafen zijn deze voorwaarden beschreven.

De belangrijkste voorwaarden is:

- Het 'hand aan de kraan'-principe wordt goed toegepast aan de hand van monitoring.

Bij de afweging is gebleken dat er geen nadelige effecten te verwachten zijn ten aanzien van het oppervlaktewatersysteem en de waterkeringen. Uit de uitgevoerde onderzoeken blijkt dat:

- de afvoer van water gewaarborgd is en dat de waterstandstijging in het oppervlaktewater in extreme situaties niet hoger is dan de huidige situatie;

- de randsloot ver genoeg uit de teen van de waterkering wordt aangelegd;
- de stabiliteit van de waterkering is gewaarborgd en er nog ruimte is voor een eventuele toekomstige dijkversterking.

Daarnaast wordt het belang van de huidige peilafwijkingen rond de aangrenzende bebouwing gerespecteerd door de peilafwijkingen te handhaven. Op verzoek van het hoogheemraadschap liggen de mountainbike- en ruiterroute gescheiden van de waterkering door een sloot.

Ten aanzien van grondwater en waterkwaliteit (zoutgehalte) zijn wel negatieve effecten te verwachten. Op de volgende locaties bestaat een risico:

- 2,3 ha op landbouwperceel ten oosten van de Mosselsloot direct ten zuiden van De Staart;
- 0,3 ha op rond de weg naar Ongereren direct ten zuiden van de Burgerdijk.

Aangezien de provincie de voorziene resteffecten zeer gering inschat en verwacht dat dit niet tot opbrengstderiving in de landbouwpercelen leidt, de 'hand aan de kraan' wordt gehouden (zie § 8.2.1) en de provincie garant staat voor bewezen schade [lit. 13], is het hoogheemraadschap bereid de vergunning voor de eerste fase af te geven en het peilbesluit Texel te herzien.

De provincie geeft aan dat iedereen akkoord is met het plan en de uit te voeren maatregelen. Het hoogheemraadschap is dit nagegaan door de belanghebbenden te horen. Tijdens deze gesprekken zijn door diverse belanghebbenden bedenkingen geuit, welke door het hoogheemraadschap bij de provincie bekendgemaakt zijn. De provincie zal een aantal belanghebbenden opnieuw benaderen en over de bedenkingen spreken.

Bovendien is er een risico op instabiliteit van de wegen door het veranderen van het waterpeil en het graven van nieuw en verbreden van bestaand oppervlaktewater. Met name het graven langs de Waal en Burgerdijk en Burgerdijk vormt een risico voor de stabiliteit van de dijk, omdat het hoogteverschil daar het grootst is. In de vergunningsvoorschriften is opgenomen dat niet eerder gestart mag worden met werkzaamheden dan dat de vergunninghouder heeft aangetoond dat de wegen stabiel blijven.

8.2 Hoofdzaken

8.2.1 Hand aan de kraan

Het principe

In de verschillende contactmomenten met de omgeving zijn de gevolgen van het verhogen van het waterpeil voor de directe omgeving als belangrijkste zorgpunt naar voren gebracht. Om meer zekerheid te geven naar de omgeving, hanteert het hoogheemraadschap voor de ontwikkeling van de peilopzet in het natuurgebied het zogenaamde 'hand aan de kraan'-principe. Voor elke fase van de peilopzet moet een afzonderlijk watervergunning worden aangevraagd. Voor het aanvragen van iedere nieuwe fase, moet door middel van monitoring en analyse worden aangetoond dat door de eerdere fase geen effecten zijn opgetreden.

De Samenwerkingsovereenkomst en draaiboek

De samenwerkingsovereenkomst (SOK) [lit. 13 en 45] is gesloten tussen de provincie, HHNK en Natuurmonumenten. In de SOK zijn afspraken gemaakt over de fasering, monitoring (zie § 7.3) en het 'hand aan de kraan'-principe. In het 'draaiboek voorkomen schade', wat onderdeel is van de SOK, is de gezamenlijke doelstelling verwoord en hoe gehandeld wordt bij vermeende schade:

"We houden de waterstanden in het gebied de komende jaren nauwlettend in de gaten. Zowel gedurende de jaren dat we het peil opzetten als de jaren daarna. De gegevens uit de peilbuizen worden periodiek (jaarlijks) geanalyseerd door een medewerker van het hoogheemraadschap. De effecten die we zien optreden worden vergeleken met de effecten die door een deskundig bureau (Royal Haskoning/DHV) berekend zijn in het hydrologisch model. Als we relevante afwijkingen constateren die mogelijk negatieve effecten tot gevolg hebben, dan leggen we de peilopzet stil en gaan we onderzoeken waardoor de afwijkingen zijn ontstaan. We bekijken vervolgens welke aanvullende maatregelen nodig zijn. Als effectieve maatregelen niet mogelijk zijn, dan stoppen we definitief met peilverhoging of gaan we terug naar een lager peil. Het kan dus zijn dat de maximale peilopzet niet gehaald wordt. Zo houden we de hand aan de kraan."

Het monitoringsplan

Voor het toepassen van het 'hand aan de kraan'-principe is een monitoringsplan van essentieel belang. Om de effecten te duiden en eventuele verzoeken tot nadeelcompensatie te kunnen beoordelen is een goed inzicht in de huidige situatie (nulmeting) noodzakelijk. De provincie heeft een monitoringsplan [lit. 50] opgesteld, waarin staat aangegeven hoe de monitoring plaatsvindt en welke stappen benodigd zijn om het 'hand aan de kraan'-principe te kunnen waarborgen. Dit plan is uitgebreid met een addendum waarin meetpunten, frequentie van meten en verantwoordelijke gebiedspartners overzichtelijk zijn vastgelegd.

Alvorens te starten met werkzaamheden die invloed hebben op het (grond)watersysteem, dient het hoogheemraadschap akkoord te zijn met de referentiesituatie en de uitgevoerde nulmeting. In aanvulling daarop is afgesproken wanneer de effecten nader onderzocht moeten worden en eventueel bijsturing dient plaats te vinden. Om de hand aan de kraan te kunnen houden is het belangrijk dat de meetgegevens ieder kwartaal worden aangeleverd aan het hoogheemraadschap, waarbij de eerste levering plaatsvindt één maand na peilopzet.

8.2.2 Watersysteemscheiding tussen natuurgebied en polder

Om geen wateroverlast in de polder te veroorzaken, moet het watersysteem van het natuurgebied geïsoleerd worden van de polder. De watersysteemscheiding (zie bijlage 6) wordt aangelegd en in stand gehouden door de vergunninghouder.

8.3 Overig

8.3.1 Peilbeheer peilafwijkingen / peilopzet

De peilopzet in de eerste fase vindt niet eerder plaats nadat alle (compenserende) werkzaamheden zijn uitgevoerd en door HHNK akkoord zijn bevonden. Het waterpeil wordt niet hoger opgezet dan de in de watervergunningen voorgeschreven maximale waterstanden.

8.3.2 Extreme situaties (watertekort en wateroverlast)

Het inlaten van water is alleen toegestaan tussen 1 oktober en 16 maart en dit dient te gebeuren in overleg met het hoogheemraadschap. Er zal niet op een andere wijze dan via deze inlaat water worden ingelaten.

Bij dreigende wateroverlast bepaalt het hoogheemraadschap of er nog voldoende ruimte in het oppervlaktewatersysteem aanwezig is om het water vanuit het natuurgebied af te voeren. Indien er geen ruimte is, wordt de stuw opgezet en moet het water binnen het natuurgebied worden vastgehouden.

8.3.3 Tijdens aanleg / uitvoering werkzaamheden

De werkzaamheden vinden plaats nadat de nulmeting is uitgevoerd conform het monitoringsplan en de monitoringsgegevens (nulmeting) zijn goedgekeurd door HHNK. De provincie is genoodzaakt eind 2017 te starten met het uitvoeren van werkzaamheden, wat vóór afronding van de nulmeting is. Het hoogheemraadschap stemt hiermee in, mits de werkzaamheden geen invloed hebben op het (grond)watersysteem. Daartoe legt de vergunninghouder een werkplan voor waarin de volgorde van alle werkzaamheden van de aannemer en de planning zijn beschreven. Pas na goedkeuring door het hoogheemraadschap mag de uitvoering worden gestart.

Tijdens de uitvoering van de werkzaamheden moet het watersysteem blijven functioneren. Dit betekent dat bestaande afvoerende wateren niet gedempt, versmald of afgesloten mogen worden voordat nieuwe waterlopen gerealiseerd zijn. En dat peilregulerende kunstwerken niet worden verwijderd voordat nieuwe peilregulerende kunstwerken geplaatst zijn. Tijdens de uitvoering van de werkzaamheden blijven de huidige waterpeilen, inclusief de particuliere peilafwijkingen, te allen tijde gehandhaafd. Tenzij de nieuwe situatie moet aansluiten op het bestaande watersysteem, dan gebeurt dit na goedkeuring van het hoogheemraadschap.

De compenserende maatregelen op percelen waar effecten optreden bestaan uit het vervangen/intensiveren van drainage of het ophogen van het perceel. Voor het uitvoeren van compenserende maatregelen op percelen dient overeenstemming te zijn bereikt met de eigenaar/pachter van het perceel.

Voor aanvang van de werkzaamheden dient er overeenstemming te zijn bereikt met eigenaren, pachters en overige gebruikers van gronden waarop deze werkzaamheden plaatsvinden. Juridisch gezien is het niet mogelijk werkzaamheden uit te voeren op percelen van derden als zij daarvoor geen toestemming hebben verleend. Binnen het natuurgebied zijn nog enkele percelen in eigendom van het hoogheemraadschap, waarmee derhalve nog een privaatrechtelijke overeenkomst moet worden gesloten.

9 Besluitvorming

9.1 Omgevingsvergunning reeds verleend

Op 17 augustus 2015 heeft de gemeente vergunning afgegeven [lit. 12] voor het inrichten van het natuurgebied Waalenburg in De Waal, onder voorwaarde dat voordat de werkzaamheden starten de volgende vergunningen zijn afgegeven/besluiten zijn vastgesteld:

- Peilbesluit, Hoogheemraadschap Hollands Noorderkwartier
- Vergunning Flora en Faunawet⁴

9.2 Ontheffing Wet Natuurbescherming reeds verleend

Op 19 juni 2015 heeft de Rijksdienst voor Ondernemend Nederland ontheffing verleend [lit. 10] voor de uitvoering van de ruimtelijke ingrepen, onder voorwaarde dat deze worden uitgevoerd zoals beschreven in hoofdstuk 6 van het bij de aanvraag gevoegde rapport 'Activiteitenplan Waal & Burg' van december 2014. De vergunning is geldig tot en met 1 januari 2019. De ontheffinghouder of haar rechtsopvolgers blijven daarbij verantwoordelijk en aansprakelijk voor de juiste naleving van de ontheffing.

9.3 Géén m.e.r.-beoordelingsplicht

Voor het peilbesluit Waal en Burg geldt geen m.e.r.-beoordelingsplicht, omdat niet aan alle in de Wet milieubeheer [lit. 7] en de bijlage bij het Besluit milieueffectrapportage (onderdeel D, categorie 49.3) [lit. 2] gestelde criteria wordt voldaan. Een structurele verlaging van het waterpeil is m.e.r.-beoordelingsplichtig als dit:

1. betrekking heeft op een verlaging van 16 centimeter of meer, en
2. plaatsvindt in een gevoelig gebied of een weidevogelgebied, en
3. betrekking heeft op een oppervlakte van 200 hectare of meer.

Door het graven van een randsloot vindt een verlaging van het peil plaats over een lengte van 3000 m; minder dan 10 ha. In het zuidelijk deel wordt voor 113 ha het peilbesluitpeil verlaagd, maar het in de praktijk gevoerde peil verhoogd. Het gebied waarin het peil wordt verlaagd is in totaal kleiner dan 200 hectare.

Voor dit project zijn diverse milieuaspecten getoetst in het kader van vergunningverlening door met name de gemeente Texel. Onder andere:

- Omgevingsvergunning
 - Verklaring van geen bedenkingen Natuurbeschermingswet 1998 [lit. 11].
- Ontheffing uitvoering ruimtelijke ingrepen in het kader van de Flora en Fauna wet.
- Voor de toetsing van de doelen (soorten en habitattypen) is een passende beoordeling opgesteld [lit. 43]. Daarin is beoordeeld dat er geen significante effecten optreden door uitvoering van de activiteit beschreven in het watergebiedsplan. Het hoogheemraadschap neemt dit bij de toetsing van de watervergunning mee in de overwegingen.

⁴ Per 1 januari 2017 zijn de Natuurbeschermingswet en de Flora en Faunawet samengevoegd in de Wet natuurbescherming.

In het Watergebiedsplan [lit. 46] en deze toelichting zijn alle belangen die in en rond het gebied spelen en relatie hebben met de voorgenen activiteit afgewogen. Bij een m.e.r-beoordeling zouden dezelfde aspecten behandeld worden.

9.4 Beschikkingen watervergunning

9.4.1 Aanleg werken

Bij de ontwikkeling van het natuurgebied Waalenburg worden diverse sloten gedempt en wordt nieuw water gegraven, bijvoorbeeld in de vorm van een kreek. Ook worden er duikers en stuwen vervangen en aangelegd om het water goed af te kunnen voeren. Omdat er werkzaamheden in de buurt van oppervlaktewater en waterkeringen (dijken) worden uitgevoerd, is een watervergunning nodig. Het college van dijkgraaf en hoogheemraden (D&H) verleent de vergunning.

9.4.2 Peilafwijkingen natuurterrein

Belangrijk voor de natuurontwikkeling is het creëren van een grootschalig hydrologisch zelfstandig oppervlaktewatersysteem en binnen dit geïsoleerde systeem een flexibel peilbeheer. Om dit van de polder afwijkend peilbeheer te mogen voeren, is een watervergunning nodig. Het college van dijkgraaf en hoogheemraden (D&H) verleent de vergunning.

9.4.3 Overige peilafwijkingen

In de sloten rond diverse bebouwing en infrastructuur wordt de neerslag vastgehouden; het peil in deze sloten kan daardoor hoger worden dan het door het hoogheemraadschap gevoerde peil. Bij de ontwikkeling van het natuurgebied zijn bestaande peilafwijkingen in stand gehouden. Deze worden gelijk voorzien van een actuele vergunningen, zodat afspraken over onderhoud zijn vastgelegd. Het college van dijkgraaf en hoogheemraden (D&H) verleent de vergunning.

9.4.4 Inwerkingtreding vergunning

De definitieve vergunning wordt verleend onder voorbehoud dat het peilbesluit wordt goedgekeurd door het College van Hoofdingelanden van Hoogheemraadschap Hollands Noorderkwartier. De vergunning treedt in werking zodra het peilbesluit in werking treedt.

9.5 Wijziging peilbesluit en legger wateren

9.5.1 Peilbesluit (partiële herziening)

Voor het vastleggen van deze gewenste peilwijziging wordt het peilbesluit Waal en Burg ter vaststelling aangeboden aan het algemeen bestuur van het hoogheemraadschap (CHI). Het peilbesluit is opgenomen in bijlage 6 van deze toelichting. Het waterpeil uit het peilbesluit wordt pas ingesteld als de daarvoor benodigde werken uit de watervergunning zijn afgerond en gecontroleerd door de gebiedsbeheerder van het hoogheemraadschap.

9.5.2 Legger

Door de herprofilering van het water is ook een wijziging van de leggerprofielen (normprofielen) nodig. Deze wijzigingen staan omschreven in de vergunning en worden in de jaarlijkse herziening van de legger vastgesteld. Naast de herprofilering zijn er wijziging in onderhoudsplicht, enkele sloten zijn in categorie gewijzigd van primair naar secundair. Het onderhoud zal in de toekomst

uitgevoerd moeten worden door de aanliggende eigenaren. Deze wijzigingen staan op de kaart bij het leggerbesluit in bijlage 6 van deze toelichting.

9.6 Procedure

Het hoogheemraadschap volgt bij de voorbereiding van dit plan de in afdeling 3.4 van de Algemene wet bestuursrecht [lit. 1] genoemde uniforme openbare voorbereidingsprocedure. Het plan is voorgelegd aan de belanghebbenden door middel van een informatiebijeenkomst en individuele gesprekken. In de inspraakperiode kunnen belanghebbenden hun zienswijze op dit plan geven of aangeven dat zij vinden dat hun specifieke belang onvoldoende is meegenomen. Na het definitieve besluit staat beroep open voor belanghebbenden die eerder zienswijzen op het ontwerpbesluit naar voren hebben gebracht en voor belanghebbenden aan wie redelijkerwijs niet kan worden verweten geen zienswijzen op het ontwerpbesluit naar voren te hebben gebracht. In bijlage 1 van deze toelichting is onder § b 1.33 een figuur opgenomen met de opbouw van een dergelijke procedure.

De watervergunning, het peilbesluit en de leggerwijziging worden tegelijkertijd ter inzage gelegd, zodat er een goed beeld gevormd kan worden van de voorgestelde wijzigingen en werkzaamheden en de onderlinge samenhang.

9.6.1 Nadeelcompensatie

Degene die als gevolg van dit besluit schade lijdt, kan op grond van artikel 7.14 van de Waterwet [lit. 6] een verzoek doen tot vergoeding. In de samenwerkingsovereenkomst [lit. 45] is vastgelegd dat HHNK het loket is waar eventuele waterschade wordt gemeld. Het hoogheemraadschap zal aan de hand van de nulmeting de mate van de schade onderzoeken en bepalen of de schade door het natuurontwikkelingsproject veroorzaakt is. De provincie staat naar de omgeving garant, zodat alle bewezen schade vergoed gaat worden.

Literatuur en bijlagen

Tabel 2: Wetten en regelgeving

	publicatie	geldend van
1. Algemene wet bestuursrecht wetten.overheid.nl/BWBR0005537/2016-11-03		03-11-2016
2. Besluit milieueffectrapportage wetten.overheid.nl/BWBR0006788/2016-07-01		01-07-2016
3. Keur Hoogheemraadschap Hollands Noorderkwartier 2016		21-09-2016
Algemene regels bij de keur		28-06-2016
Overzichtskaart werkingsgebied keur		17-08-2016
Beleidsregels keurontheffingen		14-03-2007
Beleidsregels peilafwijkingen 2009 www.hhnk.nl/portaal/keur_41208/		10-09-2009
4. Waterschapswet wetten.overheid.nl/BWBR0005108/2016-02-01		01-02-2016
5. Waterverordening Hoogheemraadschap Hollands Noorderkwartier decentrale.regelgeving.overheid.nl/.../Noord-Holland	prov. blad 2009 162	22-12-2009
6. Waterwet wetten.overheid.nl/BWBR0025458/2016-07-01		01-07-2016
7. Wet Milieubeheer wetten.overheid.nl/BWBR0003245/2016-07-01		01-07-2016

Tabel 3: Besluiten, overeenkomsten en vergunningen

	verwijzing naar bijlage plan P. N-H	door	d.d.
8. Peilbesluit Texel		HHNK (09.8286)	16-12-2009
9. Uitvoeringsovereenkomst Rafels EHS Texel		HHNK (13.51268)	03-12-2013
10. Ontheffing Flora- en Faunawet	WGP b2.1.13	RvON (FF/75C/2014/0519)	19-06-2015
11. Verklaring van geen bedenkingen	WGP b2.1.12	Prov. N-H (OLO 1685813)	23-07-2015
12. Omgevingsvergunning	WGP b2.1.7m	Gem. Texel (281317)	17-08-2015
13. Samenwerkingsovereenkomst Waalenburg	WGP b2.1.9	Provincie N-H Natuurmonumenten HHNK (16.16672)	23-11-2015
14. Legger wateren 2016		HHNK (16.96388)	21-09-2016
15. Natuurbeheerplan 2017		Provincie N-H	27-09-2016

Tabel 4: Literatuur

		verwijzing naar bijlage plan P. N-H
16.	Alterra, <u>Landelijk Grondgebruiksbestand Nederland (LGN5); Vervaardiging, nauwkeurigheid en gebruik</u> , Wageningen, 2005	
17.	Cultuurtechnische Dienst, <u>Rapport van het ruilverkavelingsgebied Texel</u> , Utrecht, 1952	
18.	Dienst Landelijk Gebied, <u>LandschapsEcologische Systeem Analyse; Polder Waal en Burg Texel</u> , Utrecht, 2011	WGP b2.1.7a
19.	Dienst Landelijk Gebied, <u>Schetsontwerp Waalenburg</u> , Utrecht, 2011	
20.	Dienst Landelijk Gebied, <u>Advies variant waterafvoer De Waal</u> , 2013	WGP b2.1.7c
21.	DLO-Staring Centrum, <u>Bodemkaart van Nederland; Toelichting bij de kaartbladen, Wageningen</u> , 1995	
22.	DLV Plant, <u>Landbouwkundige waarde randpercelen natuurontwikkeling Waalenburg</u> , 2015 (definitief januari 2016)	WGP b2.1.7g
23.	Europese Gemeenschappen, <u>Kaderrichtlijn water; Richtlijn 2000/60/EG, PB L 327</u> , z.pl., 22 december 2000	
24.	Gebiedscommissie Texel, <u>Masterplan Water voor Texel, Projectprogramma 2003 – 2006</u> , Texel, 2003	
25.	Goes, Van der, <u>Beschermde soorten in het beheersgebied van Hoogheemraadschap Hollands Noorderkwartier</u> , z.pl., 2007	
26.	Hoogheemraadschap Hollands Noorderkwartier, <u>Beleidsregels peilafwijkingen 2009, Voorwaarden voor vergunningen peilafwijkingen</u> , Edam, 2009	
27.	Hoogheemraadschap Hollands Noorderkwartier, <u>Bescherming Wateroverlast Noorderkwartier</u> , Alkmaar, 2004	
28.	Hoogheemraadschap Hollands Noorderkwartier, <u>Legger wateren, Beschrijvend deel inclusief toelichting</u> , Heerhugowaard, 2016	
29.	Hoogheemraadschap Hollands Noorderkwartier, <u>Waterbeheersplan 2010-2015; Van veilige dijken tot schoon water</u> , Edam, 2009	
30.	Hoogheemraadschap Hollands Noorderkwartier, <u>Watergebiedsplan Texel, Toelichting bij het peilbesluit Texel</u> , Edam, 2009	
31.	Hoogheemraadschap Hollands Noorderkwartier, <u>Waterprogramma 2016-2021, (WBP5)</u> , Heerhugowaard, 2015	
32.	Ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit, <u>Natuur voor mensen, mensen voor natuur</u> , (www.natuurbeheer.nu) (2010)	
33.	Ministerie van Verkeer en Waterstaat, <u>Handboek Kaderrichtlijn water</u> , z.pl., 2003	
34.	Ministerie van Verkeer en Waterstaat, <u>Nationaal Bestuurakkoord Water (NBW)</u> , z.pl., 2002	
35.	Nelen & Schuurmans, <u>Watersysteemanalyse Waal en Burg, Hydrologische effecten van inrichting natuurgebied</u> , Utrecht, 2012	WGP b2.1.7b

36. Nelen & Schuurmans, Hydrologisch functioneren Waal en Burg, oplegnotitie bij watersysteemanalyse Waal en Burg 2012, Utrecht, 2016 WGP b2.1.7i
37. Provincie Noord-Holland, Aanvullende berekening Geohydrologisch onderzoek Waalenburg, Haarlem, 2016 WGP b2.1.7h
38. Provincie Noord-Holland, Beleidsnota natuur en landschap; Deel nota Ecologische structuren en natuur- en landschapsbouw; Beleidsvisie ontwikkeling provinciale ecologische hoofdstructuur PEHS, Haarlem, 1993
39. Provincie Noord-Holland, Cultuurhistorische waardenkaart Noord-Holland, z.pl., 2002
40. Provincie Noord-Holland, Definitief ontwerp Waalenburg, Haarlem, 2016 WGP 2.1.5
41. Provincie Noord-Holland, Draaiboek voorkomen schade Waalenburg, Haarlem, 2015 WGP 2.1.9
42. Provincie Noord-Holland, Natuurbeheerplan 2016 Noord-Holland, Haarlem, 2015
43. Provincie Noord-Holland, Passende beoordeling Waalenburg Texel, Haarlem, 2015 WGP 2.1.7d
44. Provincie Noord-Holland, Provinciaal Waterplan Noord-Holland 2010-2015; Beschermen, benutten, beleven en beheren, Haarlem, 2010
45. Provincie Noord-Holland, Samenwerkingsovereenkomst Waalenburg, Haarlem, 2015 WGP 2.1.9
46. Provincie Noord-Holland, Watergebiedsplan natuurontwikkeling Waalenburg, Haarlem, 2016 WGP
47. Quintessens procesmanagement bv, Masterplan Water voor Texel, verkenningsfase, Kampen, 2000
48. Royal Haskoning DHV, Geohydrologisch onderzoek peilopzet Waalenburg, Amsterdam, 2015 WGP b2.1.7f
49. Royal Haskoning DHV, Invloed van de nieuwe Randsloot op de waterkering, Amsterdam, 2015 WGP 2.1.7e
50. Royal Haskoning DHV, Monitoringsplan Waalenburg, Groningen, 2016 WGP 2.1.7k
51. Stivas, Land- en tuinbouw op Texel, Resultaat van een agrarisch structuuronderzoek op Texel, Alkmaar, 2007
52. STOWA, Waternood, z.pl., 2007
53. Vereniging voor landinrichting, Cultuurtechnisch Vademecum; Handboek voor inrichting en beheer van het landelijk gebied, Doetinchem, 2000
54. Witteveen+Bos, Waterhuishoudkundige herinrichting polder Waal en Burg en polder Eijerland, Almere, 2007

Pagina
41

Datum
4 juli 2017

Registratienummer
16.108610

Tabel 5: Internetsites/interactieve kaarten

	gecheckt
55. Actueel Hoogtebestand Nederland, AHN2 2011 www.ahn.nl	2016-11-09
56. Bodemkaart Nederland, 2008 http://www.wur.nl/nl/show/Bodemkaart-1-50-000.htm http://maps.bodemdata.nl/bodemdata.nl/index.jsp	2016-11-09
57. Landelijk Grondgebruik Nederland, LGN7 2012 http://www.wur.nl/.../Kaarten-en-GIS-bestanden/Landelijk-Grondgebruik-Nederland.htm	2016-11-09
58. Legger wateren 2016 Hoogheemraadschap Hollands Noorderkwartier Legger-wateren-2016	2016-11-09
59. Natura2000 http://www.synbiosys.alterra.nl/natura2000/	2016-11-09
60. Portaal Natuur en Landschap http://www.portaalnatuurenlandschap.nl/	2016-11-25
61. Provincie Noord-Holland Aardkundige monumenten Archeologische verwachtingen Informatiekaart Landschap en Cultuurhistorie (ILC) Natuurbeheerplan Structuurvisie Noord-Holland 2040 Provinciale Ruimtelijke Verordening (PRV) Watervisie 2021 Weidevogelkerngebieden https://maps.noord-holland.nl/kaarten/	2016-11-21

Overzicht bijlagen

bijlage 1 Proces en communicatie	43
b 1.1 Van initiatief tot uitvoering	43
b 1.2 GGOR-systematiek	44
b 1.3 Procedure	45
bijlage 2 Korte samenvatting beleid	46
bijlage 3 Kaart Waal en Burg – wat ligt waar	47
bijlage 4 Beschrijving afmetingen en hoogteligging werken	48
b 4.1 Afwaarderen bestaande hoofdwatzen	48
b 4.2 Profileren nieuw te graven wateren	48
b 4.3 Hoogteligging duikers secundair/tertiair stelsel	48
b 4.4 Hoogteligging duiker-stuw-combinatie	48
b 4.5 Diameter duikers	49
bijlage 5 GeoHydrologischOnderzoek	50
b 5.1 Huidig waterpeil ten oosten Mosselsloot	50
b 5.2 Resultaten variantenonderzoek De Reiger	50
bijlage 6 Besluiten HHNK	51
b 6.1 Peilbesluit	51
b 6.2 Legger	51
b 6.3 Watervergunning (incl. inrichtingstekeningen)	51

bijlage 1 Proces en communicatie

b 1.1 Van initiatief tot uitvoering

Aan het project natuurontwikkeling Waalenburg is meer dan een decennium voorbereiding vooraf gegaan. Vanaf de voorbereidingen van het Masterplan Water voor Texel [Lit. 47] werkten de diverse beheerders van de openbare ruimte toe naar het definitieve inrichtingsplan [Lit. 40].

1999 t/m 2003 – Gebiedscommissie Texel

In het Masterplan Water voor Texel werden 'waterprojecten' op Texel gerealiseerd gebaseerd op een geïntegreerde aanpak van de verschillende waterdisciplines. Het ging hierbij om projecten op het gebied van de afvalwaterketen en watersysteem, waarbij alle aspecten die van invloed zijn op de waterhuishouding van Texel in hun samenhang werden bekeken. Het masterplan was gericht op het opstellen van een strategie voor het waterbeheer op Texel. Er werden diverse hydrologische studies uitgevoerd om inzicht te verkrijgen in het functioneren van het watersysteem. Vervolgens werd per deelgebied uitvoering gegeven aan het Masterplan, waarvan Waal en Burg één van de deelgebieden was.

2003 tot 2007 – HHNK

In 2003 is het Masterplan Water voor Texel [lit. 24] overgedragen aan het hoogheemraadschap en daarmee de verantwoordelijkheid voor de coördinatie, de procesbegeleiding en de aansturing van projecten. Op 17 december 2003 is het projectprogramma 2003-2006 goedgekeurd.

In opdracht van het hoogheemraadschap is in 2007 door Witteveen + Bos een studie uitgevoerd naar de herinrichting van de polder Waal en Burg [lit. 54]. In deze studie zijn maatregelen voorgesteld gericht op het oplossen van de wateroverlast, het watertekort en het verbeteren van de waterkwaliteit (ten behoeve van de ontwikkeling van natuur). Voor de onderbouwing is gebruik gemaakt van een RR-model, interviews en vorige studies. Het model uit de BWN-studie 2004 [lit. 27] is daarbij als basis gebruikt. In het rapport wordt onderscheid gemaakt in twee scenario's: een basis- en een natuurscenario. De wateropgave is onderdeel van het basisscenario; de waterbergingen zijn in 2008 gegraven en het automatiseren van de stuwen is in 2013 afgerond.

2007 tot 2012 – ILG⁵ en DLG

Een deel van de projecten uit het Masterplan zijn niet uitgevoerd. De Gebiedscommissie die per 1 januari 2007 is omgevormd tot de bestuurlijke commissie van het ILG-gebied Texel neemt alle resterende projecten over. Het rapport Waterhuishoudkundige herinrichting geeft in het scenario natuur een visie voor de waterhuishouding van de polder Waal en Burg. Ook het rapport (en de visie) is overgedragen aan de gebiedscommissie Texel.

Het natuurgebied moest worden begrensd en aangekocht. Dit had vergaande consequenties voor de aanwezige bedrijven in deze polder. Zo moesten enkele bedrijven worden uitgeplaatst naar locaties elders op Texel. Om dit goed te kunnen doen is door Stivas, Dienst Landelijk Gebied (DLG) en het kadaster onderzoek [lit. 51] gedaan naar de agrarische structuur op geheel Texel.

⁵ Investeringsbudget Landelijk Gebied

In 2011 is door de Dienst Landelijk Gebied een schetsontwerp opgesteld [Lit. 19]. Het doel is om in de polder Waal en Burg 490 ha nieuwe 'natte' natuur te ontwikkelen door het verbinden van de gebieden en het opzetten van het peil. Een landschaps-ecologische systeemanalyse LESA uit 2011 [Lit. 18] heeft inzicht gegeven in de abiotiek, biotiek en cultuurhistorie om een inschatting te kunnen maken van de gewenste natuurfuncties/doelen. In het schetsontwerp is een maximaal waterpeil van NAP -0,50 meter voorgesteld voor het gehele natuurgebied. Dit peil kan worden bereikt door het natuurgebied hydrologisch van de landbouwkundige omgeving te isoleren door het graven en verbreden van een randsloot rond Waalenburg en overtollig neerslagwater in het gebied vast te houden. Vervolgens is in 2012 een watersysteemanalyse uitgevoerd [Lit. 35] naar het hydrologisch functioneren, om de waterhuishoudkundige voorzieningen te bepalen.

2013 tot 2016 – PNH

Door de provincie Noord-Holland (initiatiefnemer), Hoogheemraadschap Hollands Noorderkwartier, Natuurmonumenten, de gemeente Texel, Staatsbosbeheer, LTO Noord en ANLV De Lieuw is in december 2013 een uitvoeringsovereenkomst [lit. 9] getekend voor de afronding van de NNN op Texel, waaronder het project Waalenburg.

In 2014 is door de provincie Noord-Holland gestart met de nadere uitwerking, door het maken van een inrichtingsplan [Lit. 40]. Hierin is de toekomstige inrichting van het gebied geschetst. Er is een uitgebreide geohydrologische studie uitgevoerd, die inzicht geeft in de hydrologische effecten naar de omgeving als gevolg van de toekomstige peilopzet [Lit. 48].

Op basis van de huidige natuurwaarden, de wensen voor het herstellen van oude kreken en de drooglegging van de verschillende gebiedsdelen binnen het natuurgebied, is in 2015 een opzet gemaakt voor de definitieve inrichting. Daarbij zijn per deelgebieden betere optimale peilen vastgelegd dan in het schetsontwerp aangehouden. Naar aanleiding van de verdere planvorming is in 2016 een oplegnotitie [Lit. 36] geschreven bij de eerder uitgevoerde watersysteemanalyse en is een variantenstudie uitgevoerd voor het deelgebied 'De Reiger' [lit. 37].

b 1.2 GGOR-systematiek

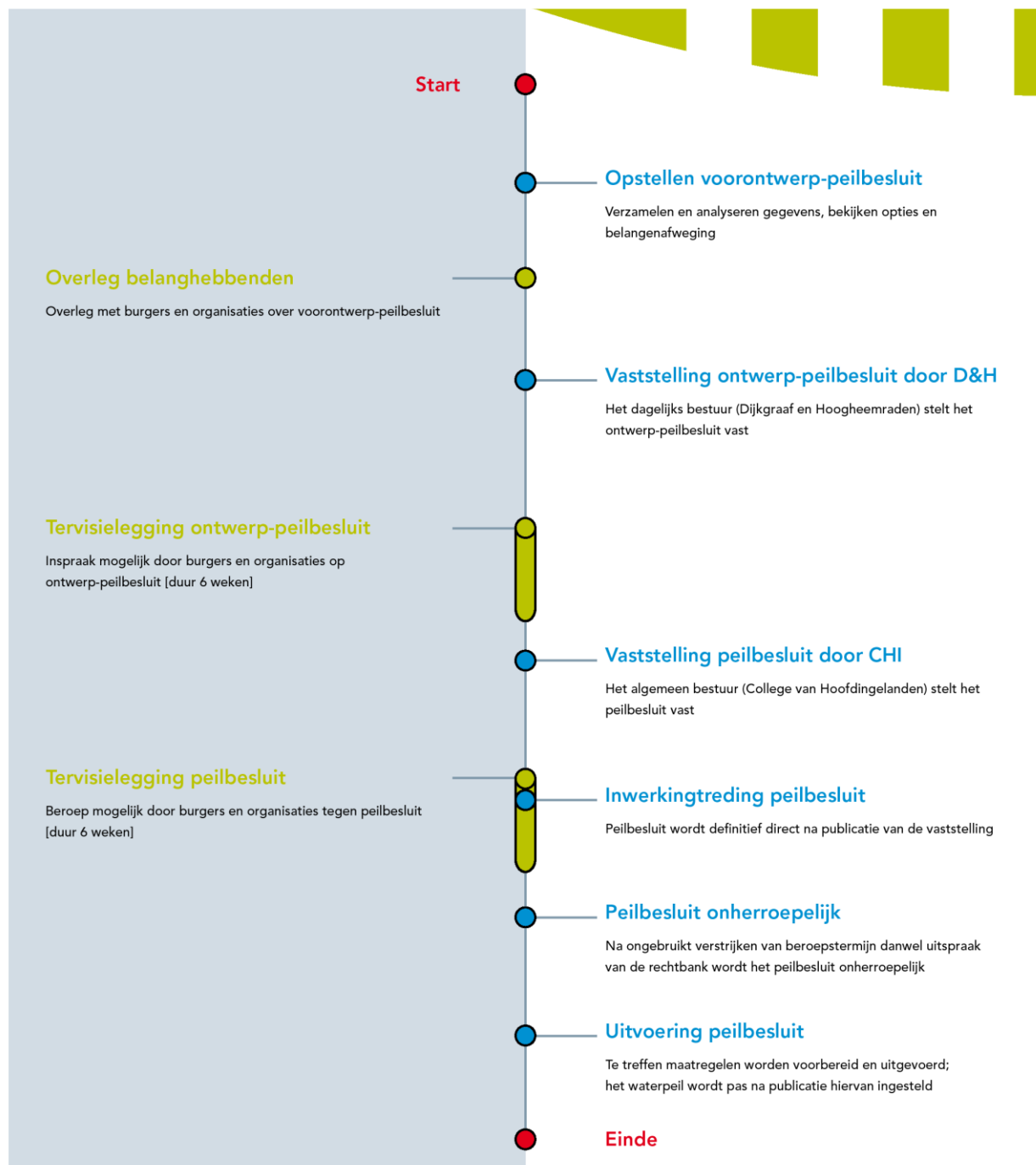
In het Nationaal Bestuursakkoord Water [lit. 34] zijn afspraken gemaakt over het Gewenst Grond- en OppervlaktewaterRegime (GGOR). Het GGOR is enerzijds een concreet product maar vooral ook een proces. Een proces waarbij afwegingen in het waterbeheer gemaakt worden, door op een heldere manier de belangen af te wegen van alle functies die in een gebied voorkomen. Hierbij wordt het hele watersysteem beschouwd; van oppervlaktewater tot grondwater en van kwantiteit tot kwaliteit. Vaak zal het niet mogelijk zijn om het waterbeheer voor alle functies optimaal in te richten. Enerzijds omdat er beperkingen zijn aan wat technisch realiseerbaar is, anderzijds omdat keuzes in belangrijke mate beïnvloed worden door het maatschappelijk bestuurlijk krachtenveld.

Het GGOR-proces helpt bestuurders in de afweging van belangen en garandeert dat die keuzes goed onderbouwd zijn. Het einddoel: het realiseren van een duurzaam ingericht watersysteem, waarbij er een beter evenwicht is in de afstemming tussen functies en waterbeheer.

Het resultaat van de GGOR-systematiek is een via bestuurlijke afweging vastgesteld peilbesluit.

b 1.3 Procedure

bijlage 2 Korte samenvatting beleid

De missie van Hoogheemraadschap Hollands Noorderkwartier (HHNK) is om Noord-Holland boven het Noordzeekanaal klimaatbestendig te maken en veilig te houden tegen overstromingen en te zorgen voor droge voeten en voldoende schoon en gezond water.

Om zo goed mogelijk aan deze wensen te voldoen is goed peilbeheer noodzakelijk. Hieronder staan de belangrijkste beleidskaders, waar rekening mee wordt gehouden bij de peilafweging.

- In samenwerking met belanghebbenden worden verbeteringen aan het watersysteem integraal bekeken [lit. 31]. Eventueel worden toekomstgerichte gebiedsvisies - samen met de gebiedspartijen - opgesteld, die concreet uitgewerkt worden in inrichtingsplannen en beheer- en onderhoudsplannen. Gezocht wordt naar gemeenschappelijke belangen en naar de laagste maatschappelijke kosten, door bijvoorbeeld werk met werk te maken.
- De invloed op oppervlaktewater, grondwater, waterkwantiteit en waterkwaliteit en de omgeving wordt meegenomen. Bij deze integrale benadering wordt gewerkt volgens het proces van de GGOR-methode [lit. 29, 44].
- De huidige situatie mag niet verslechteren. Indien er ongewenste effecten optreden worden er compenserende en/of mitigerende maatregelen getroffen [lit. 26]. Getoetst wordt onder andere aan de volgende aspecten:
 - aan- en afvoer van grond- en oppervlaktewater
 - waterberging
 - waterkwaliteit ten opzichte van 2009
 - stabiliteit van keringen en wegen
 - de doelstellingen vanuit de Kader Richtlijn Water
 - waardevolle flora en fauna
 - funderingen van gebouwen
 - archeologische- en cultuurhistorische waarden
- Vooral bij natuurwaarden wordt gestreefd naar flexibel peilbeheer [lit. 31]. Geprobeerd wordt schoksgewijze veranderingen in het waterpeil te voorkomen. Een plotselinge verandering van het zuurstof-, zout- en kalkgehalte en dergelijke kan leiden tot flinke stress voor veel waterorganismen, zoals vissen. Er wordt terughoudend omgegaan met het doorspoelen van watergangen in poldersystemen met natuurfuncties. Het gebiedseigen water wordt zo veel mogelijk vasthouden.
- In de overige gebieden wordt gestreefd naar dynamisch peilbeheer [lit. 31]. Rond het streefpeil is een (ruimere) beheermarge mogelijk, welke onder andere wordt gebruikt om minder water te hoeven doorspoelen en de energie (om gemalen te laten draaien) beter te benutten.
- Peilafwijkingen worden/blijven voorzien van een actuele vergunning [lit. 26].

In de literatuurlijst is een complete lijst van het relevant beleid opgenomen.

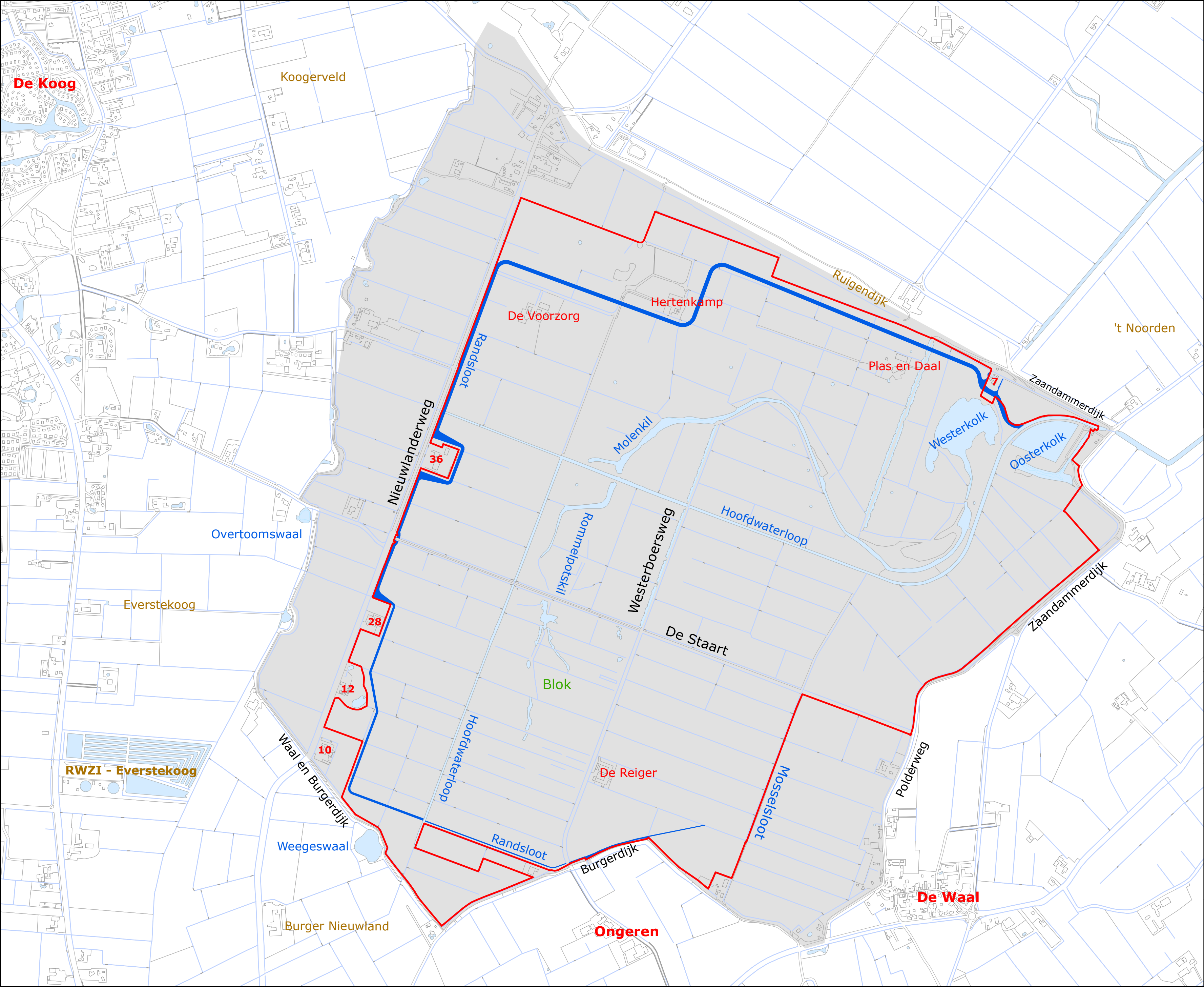
Pagina
47

Datum
4 juli 2017

Registratienummer
16.108610

bijlage 3 Kaart Waal en Burg – wat ligt waar

Natuurontwikkeling Waalenburg

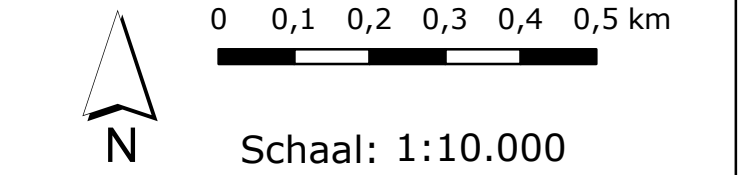
- Legenda**
- Plangrens natuurontwikkeling
 - partiële herziening Waal en Burg
 - watersysteem Waal en Burg en 't Noorden

Waar ligt wat in Waal en Burg

Tekeningnr: GB15-010
Datum: 05-12-2016
Formaat: A2
Getek.: IBK

 **hoogheemraadschap
Hollands
Noorderkwartier**

Hoogheemraadschap Hollands Noorderkwartier
Postbus 250, 1700 AG Heerhugowaard
T: 072-5828282, E: info@hnhk.nl

bijlage 4 Beschrijving afmetingen en hoogteligging werken

b 4.1 Afwaarderen bestaande hoofdwateren

De bestaande hoofdwaterlopen binnen het natuurgebied worden afgewaardeerd. Totdat de afvoer via de kreek kan plaatsvinden behouden deze sloten een redelijk belangrijke afvoerfunctie. Voor deze secundaire sloten wordt het leggerprofiel bepaald ten opzichte van het zomerpeil.

b 4.2 Profileren nieuw te graven wateren

Kreken

De nieuw te graven kreken zijn in het begin tertiair, maar naar gelang ze meer water moeten afvoeren worden ze secundair. De tertiaire delen (K6 en K12) sluiten aan op de benedenstrooms gelegen secundaire delen. De secundaire sloten/kreekdelen worden aangelegd ten opzichte van het zomerpeil (bovengrenspeil zoals opgenomen in het peilbesluit).

Gezien de pachtsituatie is het mogelijk de kreek (profiel K10) aan te leggen als tertiair water. De kreek in het Blok ligt ten opzichte van NAP -0,55 meter, omdat van oudsher een vergelijkbaar waterpeil wordt gevoerd. De afvoer van water is voldoende gegarandeerd in dit al decennia puur op de natuur ingerichte gebied.

Perceelsloten

De nieuwe perceelsloten in het tertiaire stelsel worden gerelateerd aan het waterpeil in fase 1, de sloten zijn namelijk alleen van belang voor de afvoer van deze percelen zelf. De bodem van deze sloten ligt vaak hoger dan het polderpeil. De meeste van deze sloten komen voor in het deelgebied ten westen van de Polderweg.

b 4.3 Hoogteligging duikers secundair/tertiair stelsel

De duikers in de nieuw te graven tertiaire wateren liggen 10 cm boven de slootbodem (volgens de legger), zodat eventuele bagger zich niet verspreidt. De duikers in bestaande tertiaire sloten moeten voor ongeveer driekwart met water gevuld zijn bij het eindfasepeil, tenzij de slootbodem te hoog ligt. En indien de duiker bij het 'fase-1-peil' voor minder dan 10 cm gevuld is, moet de BOK 10 cm onder dit peil liggen. Hiermee komen de meeste duikers op vergelijkbare hoogte als in de ruilverkaveling.

De duikers in secundaire sloten moeten voldoende water kunnen afvoeren bij het zomerpeil (volgens het nieuwe peilbesluit). De duikers langs de Westerboersweg ten zuiden van De Staart worden op verzoek van de aanvrager hoger gelegd. Indien in de toekomst blijkt dat deze duikers te hoog liggen, worden deze alsnog op kosten van de aanvrager verlaagd.

b 4.4 Hoogteligging duiker-stuw-combinatie

Omdat gekozen is om de stuwen achter de duiker te plaatsen, is voor deze situatie iets meer lucht gewenst. Deze duikers (500 mm) worden 30 cm onder het eindfasepeil gelegd. Indien het waterpeil flink kan uitzakken wordt een rond 500 mm duiker, 40 cm onder het peil in de eindfase

gelegd, zodat deze zo lang mogelijk water blijft voeren. De stuwen in combinatie met een duiker hebben een minimale kruinhoogte gelijk aan of lager dan de BOK van de duiker. De stuwen in de tertiaire en secundaire sloten hebben een minimale kruinhoogte gelijk aan de overstorthoogte onder respectievelijk het fase-1-peil en ondergrenspeil aan de lage kant. Maar als de bodem hoger ligt, dan komt de minimale kruinhoogte ook 10 cm daarboven.

Inlaatconstructie bollenteler

De schotbalken op de aanvoerduikers bij de bollenteler hebben een minimale doorstroomhoogte gelijk aan het bovenstrooms gelegen peilbesluitpeil. De schotbalken (afsluitmiddel) kunnen worden gebruikt om de aanvoer af te sluiten.

b 4.5 Diameter duikers

De diameter van een duiker moet voldoende zijn voor de vereiste waterdoorvoer. Als minimale inwendige diameter van een duiker in waterlopen geldt 0,50 meter, onder en langs wegen en fietspaden 0,60 meter en in stedelijke gebieden 0,80 meter. In door het hoogheemraadschap varende te onderhouden wateren worden alleen doorvaarbare duikers toegestaan. Alle duikers, op twee uitzondering na, worden volgens bovenstaande regels aangelegd.

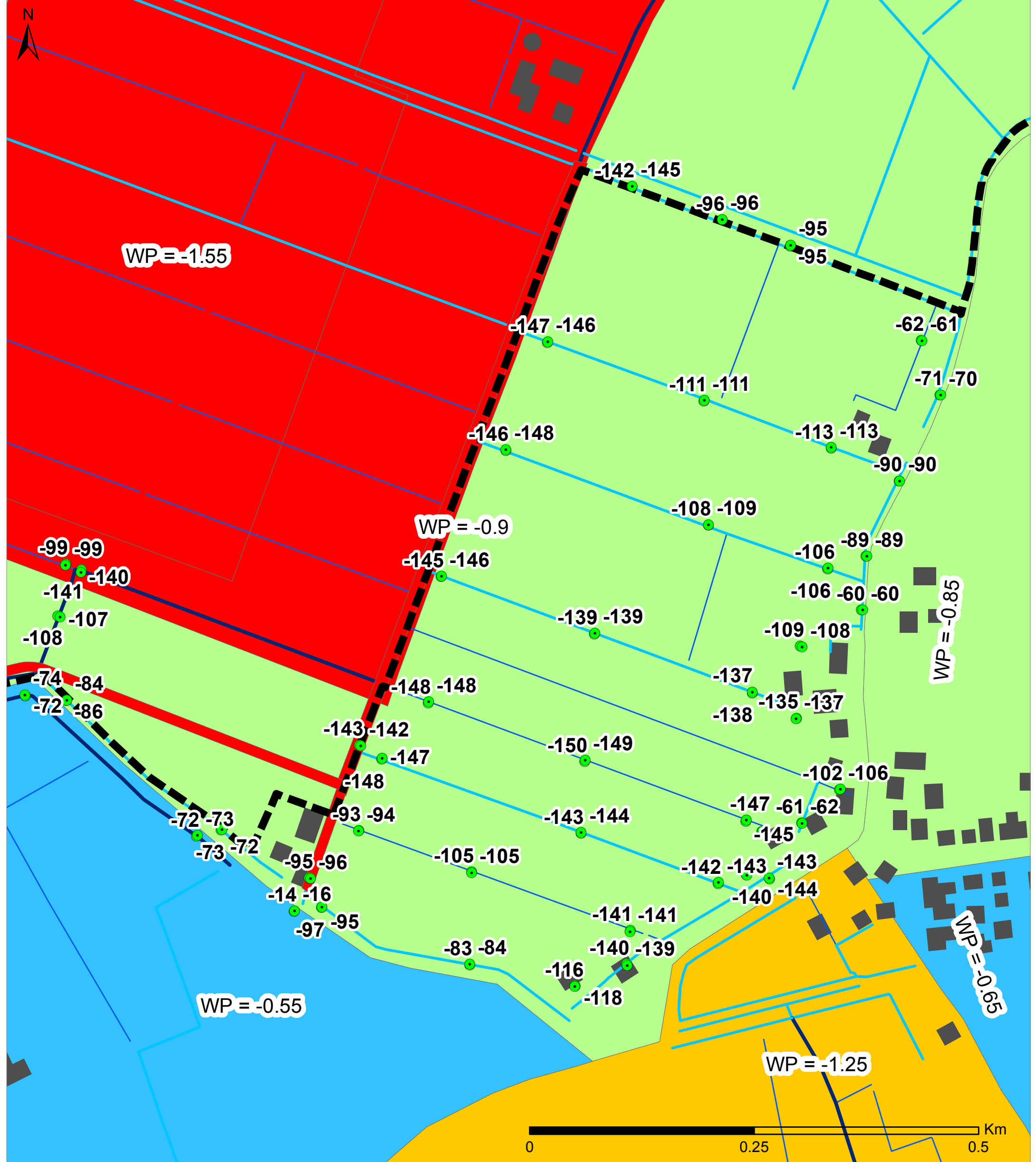
1. Onder De Staart (zie §5.1.2).
2. In de tuin bij Nieuwlanderweg 12 wordt de afvoerduiker van de vijver rond 300 mm.

bijlage 5 GeoHydrologischOnderzoek

b 5.1 Huidig waterpeil ten oosten Mosselsloot

b 5.2 Resultaten variantenonderzoek De Reiger

Legenda

Waterpeil nov 2014

Bebouwing

Plangrens

Peilgebieden - Winterpeil

Leggerwaterlopen

-2.35 - -1.55

Overig

-1.54 - -1.05

Primair

-1.04 - -0.75

Secundair

-0.74 - -0.25

Tertiair

-0.24 - 1.28

Titel

Winterpeilen met metingen november 2014

Project

Natuurontwikkeling Waalenburg - Texel

Opdrachtgever

Client

Datum

28/11/2014

Schaal

1:4000

Figuur

0B

Gecontroleerd door

CH

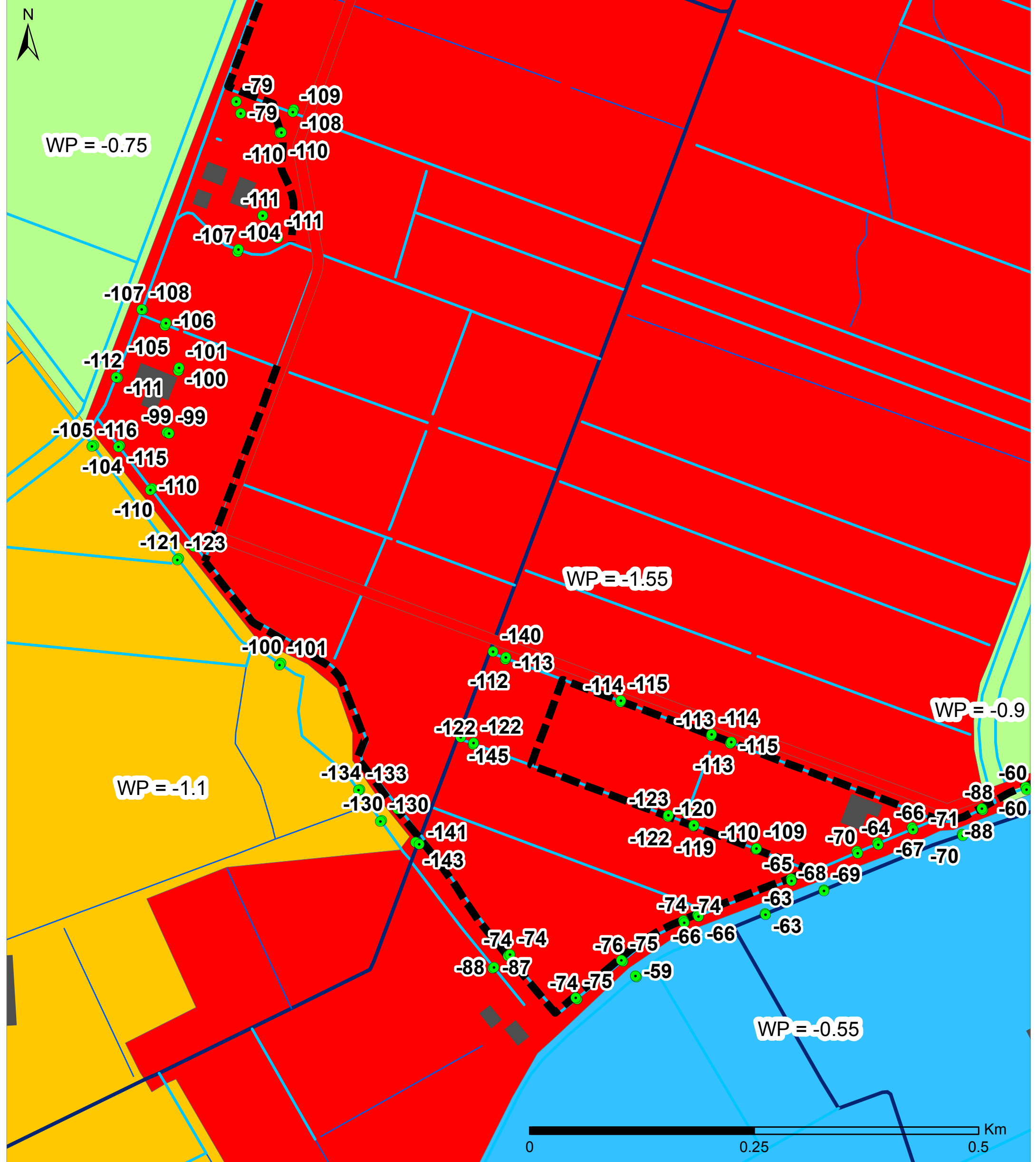
Volgnummer

1

Royal HaskoningDHV

Enhancing Society Together

Pad: C:_Data_Lokaal_Grondwatermodel\Texel2014\ArcGIS\Projects_20141128\Kaart_0B_Watersysteem_Winter_Praktijk_Detail_zuidoost.mxd

Legenda

- Waterpeil nov 2014

Bebouwing

Plangrens

Peilgebieden - Winterpeil

Leggerwaterlopen

-2.35 - -1.55

-1.54 - -1.05

-1.04 - -0.75

-0.74 - -0.25

-0.24 - 1.28

Overig

Primair

Secundair

Tertiair
- Titel

Winterpeilen met metingen november 2014

Project

Natuurontwikkeling Waalenburg - Texel

Opdrachtgever

Client

Datum

28/11/2014

Schaal

1:4000

Figuur

0B

Gecontroleerd door

CH

Volgnummer

1

Royal HaskoningDHV

Enhancing Society Together

Pad: C:\Data\Lokaal_IBD2867_Grondwatermodel\Texel\2014\ArcGIS\Projects_2014\1128\Kaat_0B_Watersysteem_Winter_Praktijk_Detail_zuidwest.mxd

Legenda

- Waterpeil nov 2014

Bebouwing

Plangrens

Peilgebieden - Winterpeil

Leggerwaterlopen

-2.35 - -1.55

-1.54 - -1.05

-1.04 - -0.75

-0.74 - -0.25

-0.24 - 1.28

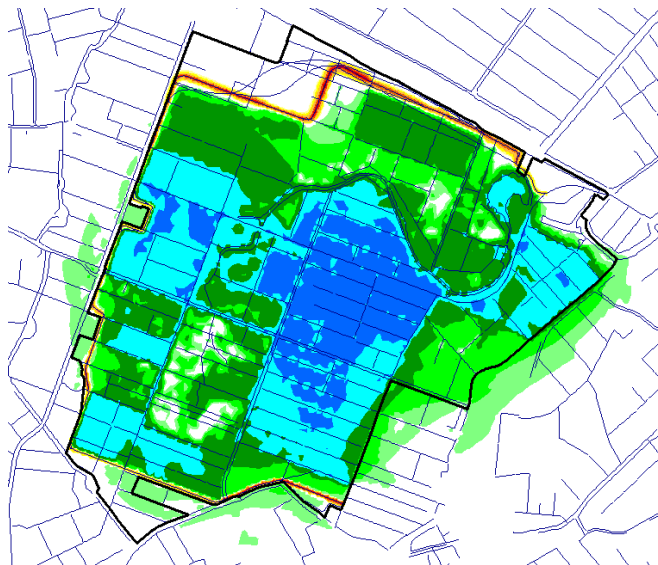
Overig

Primair

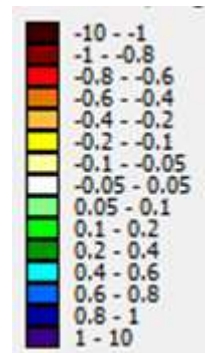
Secundair

Tertiair
Titel	
Winterpeilen met metingen november 2014	
Project	
Natuurontwikkeling Waalenburg - Texel	
Opdrachtgever	
Client	
Datum	Schaal
28/11/2014	1:3000
Figuur	
0B	
Gecontroleerd door	Volgnummer
CH	1
Royal HaskoningDHV Enhancing Society Together	
- Pad: C:_Data_\Lokaal_\BDD2867_Grondwatermodel\Texel2014\ArcGIS\Projects_20141128\Kaart_0B_Watersysteem_Winter_Praktijk_Detail_zuid.mxd

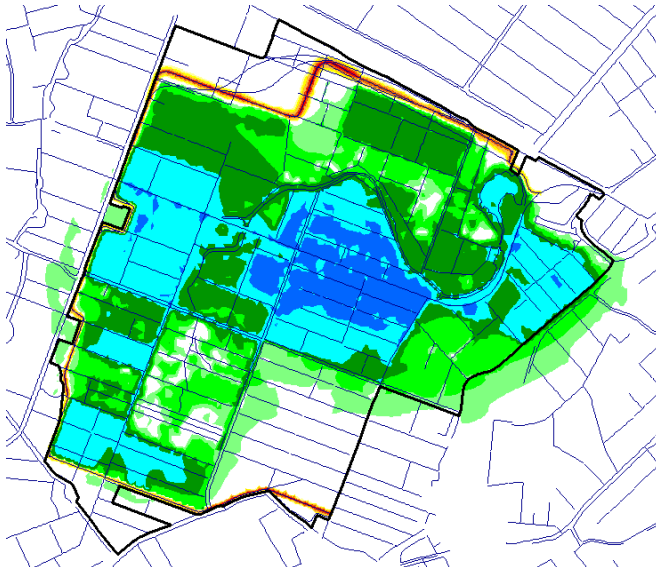
Figuur 1: Effect (verandering) op grondwaterstand bij oorspronkelijke plan (scenario 1) en variant 1 en 3

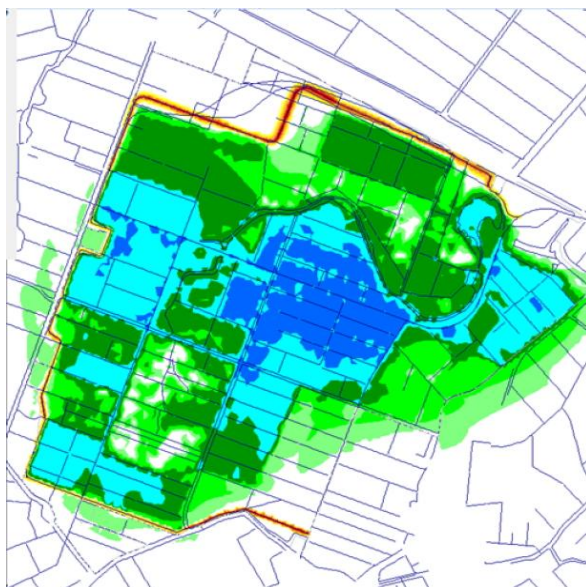
Verandering
grondwaterstand (cm)

Oorspronkelijke plan (scenario 1)

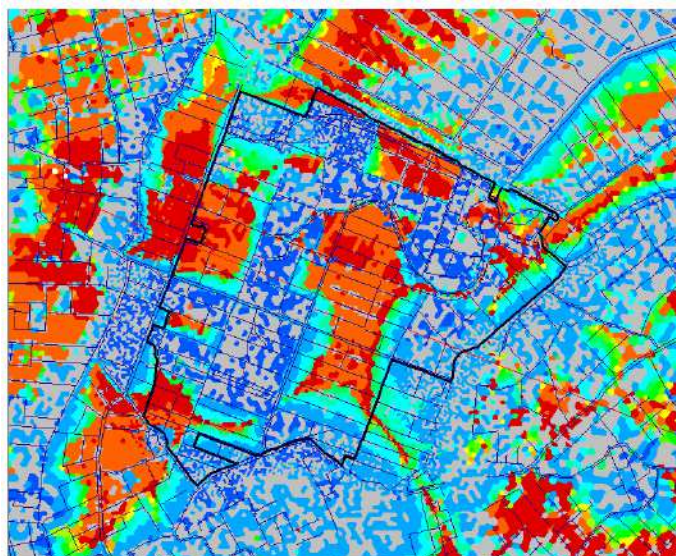

Variant 1 (Gehele Reiger op laag peil)

Variant 3: halve Reiger en Driehoek op laag peil

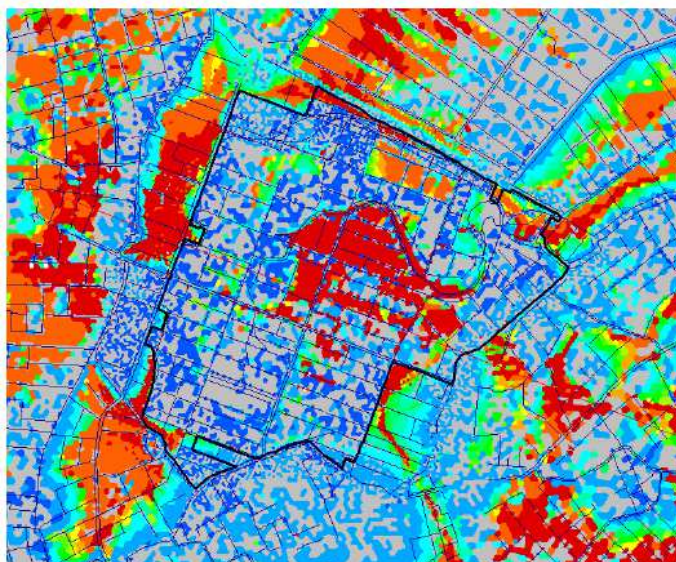
Figuur 2: Verblijftijd van het grondwater in de huidige situatie, plansituatie (scenario 1) en variant 1 en 3

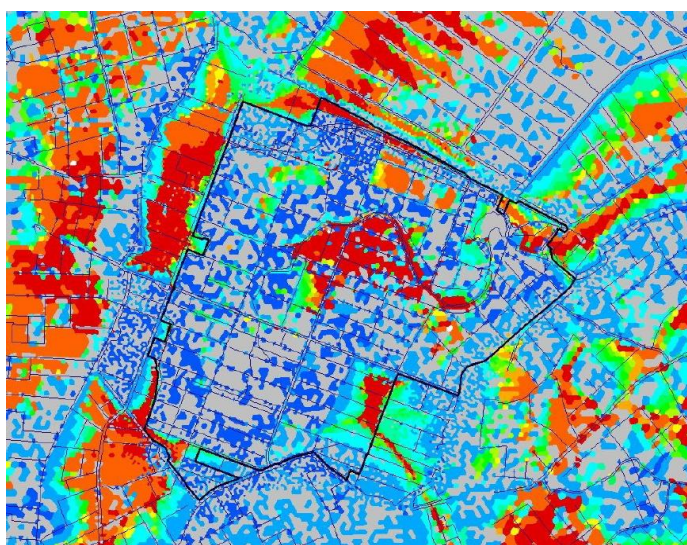
Verblijftijden van het opkwellende grondwater:

- Grijs en donkerblauwe gebieden geven aan dat er geen of zeer weinig kwel is.
- Lichtblauwe en groene gebieden geven aan dat het opkwellende water een relatief korte verblijftijd heeft en dus bij een lokaal (zoet) kwelsysteem hoort.
- Bij de oranje gebieden is het opkwellende water meer dan 100 jaar onderweg en bij de rode gebieden meer dan 1000 jaar. Dit hoort bij het meer regionale kwelsysteem dat grotendeels brak/zout is.

Huidige situatie

Oorspronkelijke plan (scenario 1)

Variant 3, halve Reiger en Driehoek op laag peil

Pagina
51

Datum
4 juli 2017

Registratienummer
16.108610

bijlage 6 Besluiten HHNK

b 6.1 Peilbesluit

b 6.2 Legger

b 6.3 Watervergunning (incl. inrichtingstekeningen)